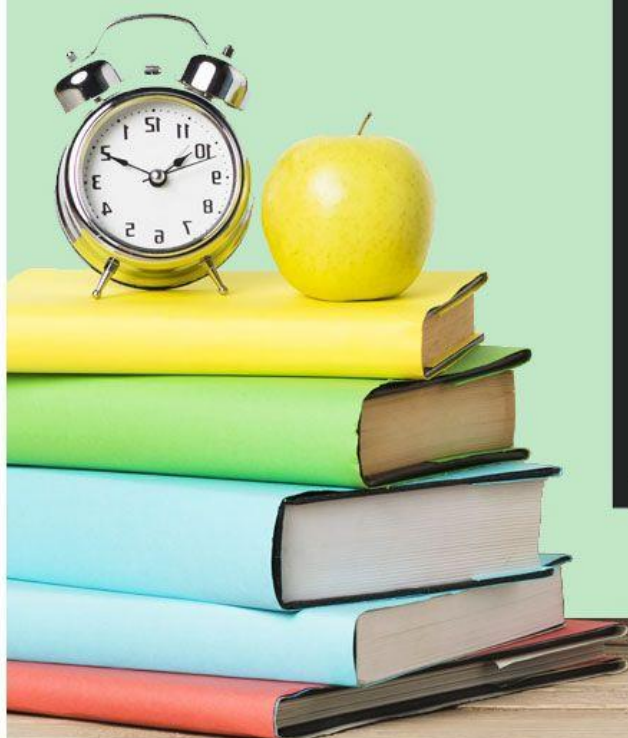
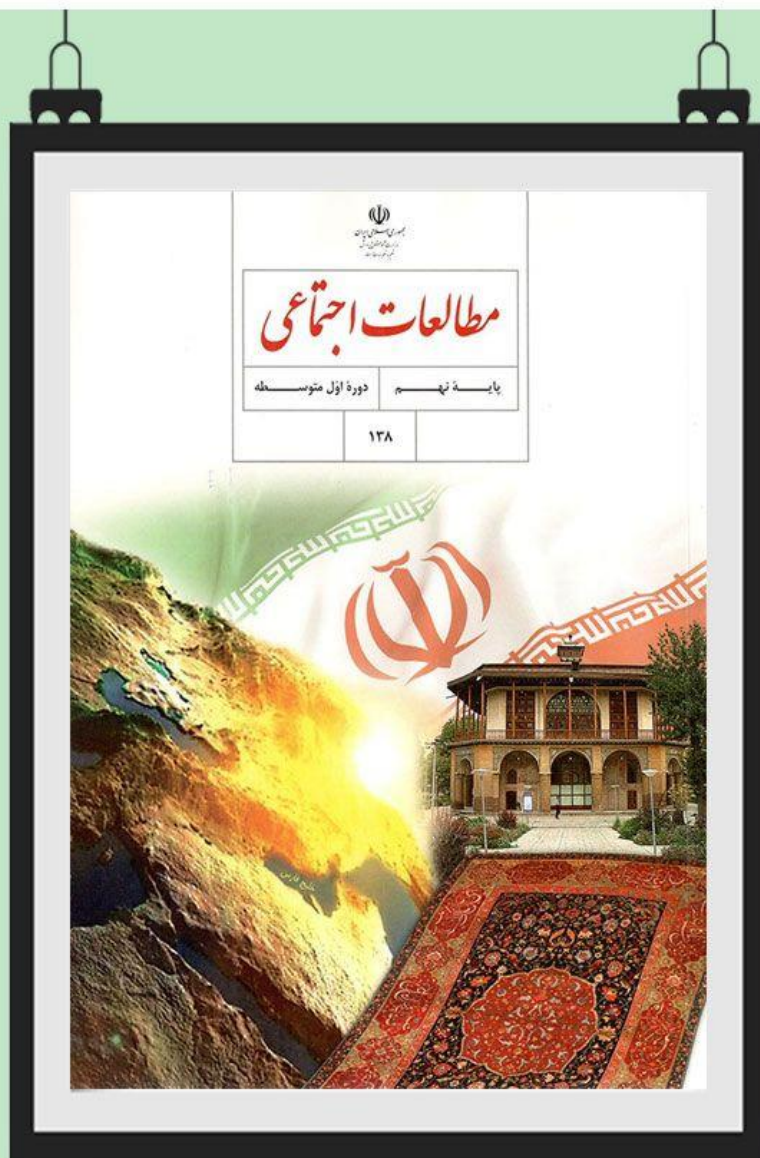
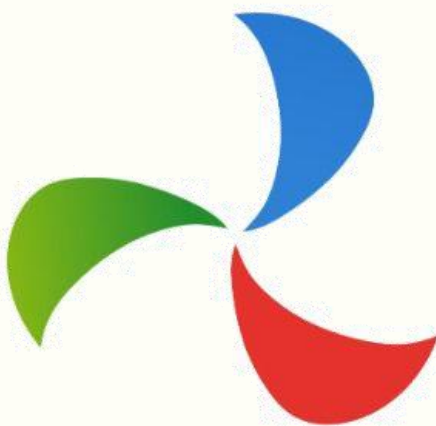

پایه نهم

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
معاونت آموزش متوسطه

دبیرخانه کشوری درس مطالعات اجتماعی متوسطه اول

irsecretariat1402@chmail.ir

مستقر در استان البرز

با ما در ارتباط باشید:

Irsecretariat1402@chmail.ir

آدرس ما در شاد: <http://shad.ir/soc-gam1>

به نام ایزدانا

«طرح جامع کنجینه آموزشی برای درس مطالعات اجتماعی متوسطه اول»

دیرخانه راهبری کشوری درس مطالعات اجتماعی متوسطه اول با همکاری گروه های استانی مطالعات اجتماعی در سراسر کشور تقدیم می کند:

کنجینه ۶:

«بانک سوالات مفهومی پایه نهم»

«سال تحصیلی ۱۴۰۳-۰۴»

سرسخن

پس از استقرار دبیرخانه کشوری درس مطالعات اجتماعی متوسطه اول در استان البرز، (مهرماه ۱۴۰۲) این افتخار را یافتیم تا در فرصتی که پیش آمده گام‌هایی کوتاه در راه بلند کیفیت‌بخشی به فرایند آموزش این درس مهم برداریم. در این راستا و با نگاهی به نیازها، تولید محتوای آموزشی تخصصی و به روز شده را یکی از مهم‌ترین اهداف خود قرار دادیم.

ازجمله طرح‌های مهمی که ذیل برنامه عملیاتی سالیانه دبیرخانه تعریف شد، تهیه گنجینه آموزشی جامع با چشم‌اندازی ۵ ساله، برای درس مطالعات اجتماعی بوده و هست، تا بتوانیم برای جامعه بزرگ درس مطالعات اجتماعی متوسطه اول (دبیران و دانش‌آموزان) منبعی تخصصی از طرح درس، درسنامه، بانک سوالات مفهومی، و دیگر مجموعه‌های آموزشی مورد تایید را فراهم آوریم.

در سال نخست، (۱۴۰۲) نخستین دفتر از این مجموعه تحت عنوان: گنجینه ۱ تا ۳ (بانک طرح درس و بانک درسنامه هر سه پایه - تمامی دروس) فراهم آمد و منتشر شد و در دسترس تمامی دبیران و دانش‌آموزان قرار گرفت.

اکنون و به یاری خدا دفتر دیگری از این طرح جامع به نام: (گنجینه ۴ - ۵ - ۶ : بانک سوالات مفهومی و عملکردی پایه هفتم، هشتم و نهم) منتشر شده است. ضرورت فزاینده رفتن از حفظیات و سطوح اولیه یادگیری، و همچنین رویکردهای جدید به آموزش که بیشتر بر درک و به کار بستن مفاهیم تاکید دارند تا صرفاً به خاطر سپردن و به یادآوردن، ضرورت تهیه چنین مجموعه‌ای را ایجاب می‌نمود که با صرف زمان زیاد و تاحد امکان در کیفیتی قابل قبول و دقتی بایسته، تولید شده است. امید است تا آنچه پیش‌روی شما است، برای تمامی دبیران شایسته مطالعات اجتماعی سراسر کشور؛ بویژه نومعلم‌ان و دانش‌آموزان گرامی سودمند باشد و از "طرح جامع تولید محتوا برای درس مطالعات اجتماعی" بهره لازم را ببرند.

اگرچه در پایان هر گنجینه نام همه همکارانی که با دبیرخانه کشوری برای تهیه و تولید آن همکاری داشته‌اند، آورده شده و از آنها سپاسگزاری شده است؛ اما بار دیگر از همه سرگروه‌ها و اعضای گروه‌های استانی درس مطالعات اجتماعی متوسطه اول در سراسر کشور، سرگروه‌های نواحی، مناطق و شهرها و نیز تمامی همکاران توانمندی که با پدیدآوردن این محتوای ارزشمند ما را یاری دادند قدرانی می‌کنم.

از همکارانم در دبیرخانه کشوری خانم‌ها و آقایان: انسیه داوودآبادی، دکتر منصور حلیمی، و دکتر رویا جمالی‌راد که با بردباری و دقت زیاد در تهیه این دفتر همکاری لازم را داشتند بسیار سپاسگزارم. در این میان سپاس ویژه را باید تقدیم کرد به خانم فاطمه ذبیحی سرگروه محترم درس مطالعات اجتماعی استان اردبیل که در تمام مراحل هماهنگی، دریافت آثار، و آماده سازی این مجموعه حضور اثربخش داشتند و ویراستاری نهایی این اثر نیز برعهده ایشان بود.

از دفتر متوسطه اول وزارت آموزش و پرورش به همراه معاونت آموزشی اداره کل آموزش و پرورش استان البرز برای تمام همراهی‌ها، از اداره تکنولوژی و گروه‌های آموزشی استان البرز برای حمایت‌ها، و از اداره کل آموزش و پرورش استان اردبیل و گروه مطالعات اجتماعی این استان برای تمام همکاری‌های ارزشمند نیز تشکر فراوان داریم.

پیدا است که با همه یاری‌های بی دریغ تمام عزیزان، کاستی‌هایی نیز در این مجموعه راه یافته است که مسئولیت آن با دبیرخانه کشوری است. بر همین اساس، با روی باز پذیرای تمامی نقدها و دیدگاه‌ها هستیم.

رضا شاه‌ملکی؛ دبیر دبیرخانه کشوری درس مطالعات اجتماعی متوسطه اول

مستقر در استان البرز

«فهرست مطالب»	
«شماره و عنوان درس»	«صفحه»
فصل ۱- سیاره ما زمین	۷
فصل ۲- سنگ کره، آب کره، هواکره	۱۲
فصل ۳- زیست کره، تنوع شگفت انگیز	۱۵
فصل ۴- ساکنان سیاره زمین	۲۰
فصل ۵- عصر یکپارچگی و شکوفایی	۲۹
فصل ۶- ایران از عهد نادرشاه تا ناصرالدین شاه	۳۲
فصل ۷- ایران در عصر مشروطه	۳۷
فصل ۸- سقوط حکومت شاهنشاهی و شکل گیری نظام جمهوری اسلامی	۳۸
فصل ۹- فرهنگ و هویت	۴۳
فصل ۱۰- خانواده و جامعه	۴۵
فصل ۱۱- حکومت و مردم	۴۷
فصل ۱۲- بهره وری	۵۵
دبیران محترم طراح سوالات	۵۸

فصل ۱ سیاره ما زمین

این فصل به شما کمک می‌کند تا بفهمید که زمین چیست و چگونه کار می‌کند. شما یاد خواهید گرفت که زمین چگونه از فضا دیده می‌شود و چگونه با فضا ارتباط دارد. همچنین یاد خواهید گرفت که زمین چگونه با فضا ارتباط دارد و چگونه با فضا ارتباط دارد.

فصل ۲ سنگ گره آب گره ضایع

این فصل به شما کمک می‌کند تا بفهمید که سنگ گره آب گره ضایع چیست و چگونه کار می‌کند. شما یاد خواهید گرفت که سنگ گره آب گره ضایع چگونه با فضا ارتباط دارد و چگونه با فضا ارتباط دارد.

سوالات بخش جغرافیا

درس های ۱ - ۸

فصل ۳ زیستگاه تنوع سنگت انگیر

این فصل به شما کمک می‌کند تا بفهمید که زیستگاه تنوع سنگت انگیر چیست و چگونه کار می‌کند. شما یاد خواهید گرفت که زیستگاه تنوع سنگت انگیر چگونه با فضا ارتباط دارد و چگونه با فضا ارتباط دارد.

فصل ۴ زیستگاه تنوع سنگت انگیر

این فصل به شما کمک می‌کند تا بفهمید که زیستگاه تنوع سنگت انگیر چیست و چگونه کار می‌کند. شما یاد خواهید گرفت که زیستگاه تنوع سنگت انگیر چگونه با فضا ارتباط دارد و چگونه با فضا ارتباط دارد.

دانش آموز با دقت من:

عکاس ما در فتوشاپ تصویر منظومه شمسی، دچار ۲ اشتباه شده است آن ها را در تصویر شناسایی کنید و صحیح آن را بنویسید.

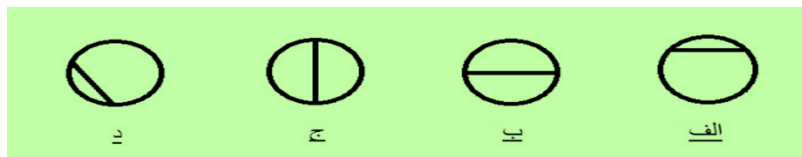

۱- جای سیارات درونی و بیرونی باید عوض شود

۲- خورشید در مرکز منظومه شمسی قرار دارد

دانش آموز هوشیار من:

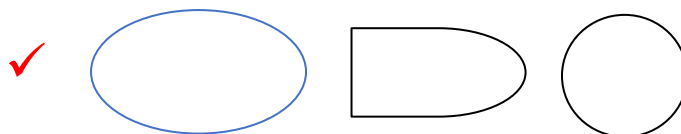
معلم از مهسا خواست تا بزرگ ترین دایره به دور زمین را به کمک نقاشی نشان دهد، پاسخ مهسا در کدام نقاشی، صحیح است؟

گزینه ب

دانش آموز هوشیار من:

به نظر شما زمین در کدام شکل مداری، به دور خورشید می چرخد؟

دانش آموز ورزشکار من:

به نظر شما مهمانان مسلمان در جام جهانی فوتبال ۲۰۲۲ در کشور قطر به کدام سمت

نماز خوانده اند؟

الف- شمال

ب- غرب

ج- شرق

د- جنوب

دانش آموز توانمند من:

آرتین برای درک بهتر طول روز و شب در استوا از چراغ قوه و توپ پلاستیکی استفاده کرد نتیجه ی کار او چه بود؟

الف- روزها طولانی تر از شب هاست

ب- شب ها طولانی تر از روزهاست

ج- طول روز و شب برابر است

د- طول روز و شب، متغیر است

در حرکت ظاهری خورشید چه اتفاقی رخ می دهد؟

☒ (ب) خورشید به دور زمین می چرخد

☐ (الف) زمین حرکت دارد

☐ (د) زمین و خورشید بدون جابجایی اند

☐ (ج) خورشید به دور سیارات بیرونی می چرخد

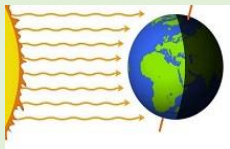
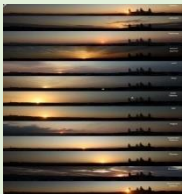
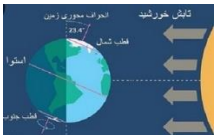
دانش آموز توانای من:

ما با یک تور گردشگری در کشور روسیه در حال سفر هستیم و قصد داریم از شرق این کشور به غرب آن برویم، ساعت ما چه تغییری را می‌طلبد؟

- الف) تغییری نمی‌کند ☐ ب) به جلو کشیده می‌شود ☐
ج) به عقب کشیده می‌شود ☒ د) طبق طلوع خورشید تغییر می‌کند ☐

دانش آموز متفکر من:

مریم برای یادگیری بهتر درس مطالعات برای اعضای گروه خود یک بازی آموزشی طراحی کرده است او یک مجموعه تصاویر به همراه تعدادی پاسخ متنی را جمع‌آوری و در جدول زیر، قرار داده است. او از اعضای گروه خود خواست تا پاسخ‌های مرتبط را با علامت — به تصاویر متصل کنند. اکنون شما بازی گروه مریم را کامل کنید.

تصاویر	پاسخ‌های متنی
	حرکت انتقالی زمین
	حرکت وضعی زمین
	آغاز فصل تابستان در نیمکره شمالی
	ساعت رسمی
	حرکت ظاهری خورشید

دانش آموز جست و جو گر من:

غواصان محقق، ابزارهای قدیمی جهت یابی را در یک کشتی غرق شده متعلق به دزدان دریایی کارائیب، کشف کردند.

الف - پیش بینی کنید این محققان، به کدام وسایل، دست یافته اند؟ (۳ مورد) اسطرلاب، نقشه های اولیه، قطب نما

ب - در بین این ابزارها وسیله ای کشف شده که با آهن ربا کار می کند می توانید حدس بزنید این وسیله چیست؟ قطب نما

ج - ابزارهای کشف شده این کشتی در دنیای امروز، کاربرد زیادی در جهت یابی ندارد، اگر روش نوینی امروزه استفاده می شود

معرفی کنید. ناوبری ماهواره ای

۹

دانش آموز عزیز من:

دانشجویان رشته گردشگری دانشگاه کردستان، سفری به برج میلاد

تهران دارند به کمک اطلاعات داده شده، طول و عرض جغرافیایی این

مکان را به صورت تقریبی، روی جدول مختصات زیر رسم کنید تا

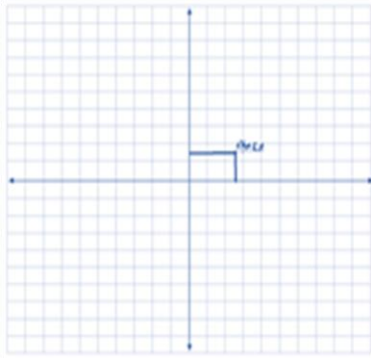
دانشجویان، بتوانند راحت تر این مکان را شناسایی کنند.

توجه: جدول مختصات را ۲۰ درجه ای شماره گذاری نمایید.

مختصات برج میلاد تهران

{۵۱ درجه طول شرقی و ۳۵ درجه عرض شمالی}

۱۰

دانش آموز کوشای من:

یک فضانورد انگلیسی می خواهد علامات اختصاری مختصات جغرافیایی را به دخترش "سارا" آموزش دهد سارا باید این علامت

ها را در جای درست، قرار دهد، پیش بینی کنید سارا کدام حروف را انتخاب می کند؟ از اعداد و علامت درجه هم استفاده کنید.

الف - مدار قطب شمال ۹۰ درجه N ۹۰°

ب - نصف النهار مبدا (پاسخی نمی نویسیم چون جهت ندارد و صفر درجه است)

ج - مدار ۴۶ درجه جنوبی S ۴۶°

د - نصف النهار ۲۹ درجه غربی W ۲۹°

۱۱

دانش آموز خوب من:

به نقشه قاره ها دقت کنید و به سوالات، پاسخ مناسب دهید.

الف - قاره های آسیا، استرالیا و آمریکا را شناسایی کنید.

ب - مردم کدام قاره ها ابتدا صبحانه می خورند؟ استرالیا و آسیا

ج - ساعت در کدام قاره ها جلوتر است؟ استرالیا و آسیا

د - کدام قاره، آخرین قاره ای است که مردم آن به خواب شبانه می روند؟ آمریکا

۱۲

دانش آموز زیرک من:

از کلمات داخل کادر بردارید و پازل متنی را کامل کنید.

ایستگاه های ثابت زمینی امواج رادیویی گیرنده های کوچک صنعت حمل و نقل انقلاب فضایی

۱۳

سامانه های ناوبری ماهواره ای، سیستم هایی در جهت یابی دارند که به گیرنده های کوچک اجازه می دهند تا موقعیت خود (ارتفاع، طول و

عرض جغرافیایی) را با خطای چند متری، مشخص کنند، این قابلیت از طریق امواج رادیویی بین دستگاه و ماهواره صورت می گیرد ایستگاه های

ثابت زمینی هم این اطلاعات را بسیار دقیق مورد استفاده قرار می دهند این اطلاعات در کسب و کارهای مبتنی بر مکان تاثیرگذار است مانند

صنعت حمل و نقل انرژی، سلامت و غیره، اینها در ایجاد یک انقلاب فضایی موثر بوده است.

دانش آموز دانای من:
با توجه به اطلاعات روی تابلو، پاسخ مساله مربوط به اختلاف ساعت را بنویسید. فاصله ی خانه تا مزرعه آقای ویلیام ۲۰ دقیقه است، این فاصله را به درجه تبدیل و روش خود را بنویسید.
روش به دست آوردن دقیقه: $۴ = ۱۵ : ۶۰$
تبدیل دقیقه به درجه: $۵ = ۴ : ۲۰$ فاصله خانه تا مزرعه آقای ویلیام

۱۴

دانش آموز متفکر من:

به کمک اطلاعات داده شده، یک مساله در موضوع اختلاف ساعت، طراحی کرده و پاسخ آن را کامل بنویسید.

شهر آتن (شرقی تر است) - شهر لیسبون

ساعت آتن: ۱۹ - اختلاف زمانی: ۳۰ درجه

اختلاف زمانی بین دو شهر آتن و لیسبون ۳۰ درجه است

اگر در آتن که شرقی تر است ساعت ۱۹ باشد در لیسبون ساعت چند است؟

$۲ = ۱۵ : ۳۰$ اختلاف ساعت

$۱۷ = ۱۹ - ۲$ ساعت شهر لیسبون

۱۵

دانش آموز همراه من:

تصویر رو به رو مربوط به برنامه ساعت در تلفن همراه معلم مطالعات است لطفا با دقت در تصویر، به سوالات معلم پاسخ دهید.

الف- ساعت دوبی با تهران را مقایسه کنید چه نتیجه ای می گیرید؟

۲۰ دقیقه اختلاف زمانی دارند و ساعت دوبی جلوتر است

ب- شهرهای (مسکو، استانبول و ریاض) ساعت یکسانی دارند چرا؟

زیرا روی یک نصف النهار (قاع زمانی) قرار دارند.

ج- اگر از استانبول به کابل بروید ساعت چه تغییری می کند؟ چرا؟

در کابل ساعت جلوتر است زیرا زودتر خورشید را دیده اند.

د- ساعت از تهران به برلین حدود ۳ و نیم ساعت، تفاوت زمانی دارد

نظر شما درباره ی این اختلاف زمانی چیست؟

حدود ۳ و نیم قاع یا نصف النهار، اختلاف ساعت دارند.

۱۶

دانش آموز با دقت من:

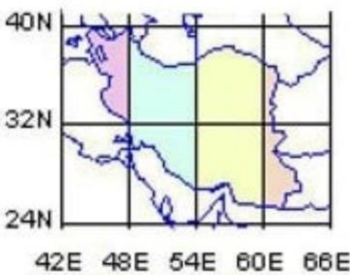
سامان یک دانشجوی ایرانی است که در استرالیا درس می خواند او دی ماه امسال به ایران آمد، موقع برگشت به استرالیا، مادرش در چمدان او تعدادی لباس پشمی و گرم قرار داد و تاکید کرد که حتما لباس ها را بپوشد تا مریض نشود ... سامان از رفتار مادر به شدت تعجب کرد، چرا؟ زیرا استرالیا در نیمکره جنوبی قرار گرفته است و ایران در نیمکره شمالی و می دانیم که فصل ها در دو نیمکره عکس هم هستند یعنی وقتی در ایران اول دی ماه است در استرالیا اول تیر ماه می باشد پس سامان نیازی به لباس هاس گرم ندارد.

۱۷

دانش آموز کاردان من:

روژین تعدادی تقویم از سال های گذشته در کمد کتاب هایش داشت او به طور اتفاقی متوجه شد که اسفند ماه در سال ۱۳۹۹، سی روزه و همین ماه در سال ۱۴۰۰، بیست و نه روزه می باشد. چه دلیلی برای قانع کردن روژین دارید تا دیگر سردرگم نباشد؟ این امر به سال کبیسه مربوط می شود که هر ۴ سال اتفاق می افتد در واقع زمین در مدت زمان ۳۶۵ روز و ۶ ساعت به دور خورشید می چرخد و هر ۴ سال این ۶ ساعت را جمع می بندند و در سال چهارم یک روز به اسفند اضافه می شود پس اسفند ماه در تقویم سال ۱۳۹۹، سی روز نوشته شده است.

۱۸

الف - یک عنوان برای تصویر مورد نظر انتخاب کنید. مختصات جغرافیایی ایران

ب - درباره ی خطوط افقی و عمودی روی نقشه چه نظری دارید؟

خطوط افقی همان مدارها و خطوط عمودی نصف النهارها هستند (عرض و طول جغرافیایی)

ج - آیا این خطوط واقعی هستند؟ خیر فرضی اند.

د - چرا اعداد روی نقشه به درجه محاسبه می شوند؟

زیرا زمین دایره شکل و مساحت زمین ۳۶۰ درجه است.

ع - مبنای تشخیص خطوط عمودی روی نقشه چیست؟ نصف النهار گرینویچ یا مبدا

دانش آموز توانای من:

یاسمین مقبلی و ۳ فضانورد دیگر در ۲۶ اوت ۲۰۲۳ راهی ایستگاه فضایی بین المللی شدند ما در گفت و گوی آن ها با دانش آموزان، برخی از پاسخ ها را حذف کرده ایم لطفا نواحی خالی این گفت و گو را کامل کنید.

سال های زیادی از عمر ما به تحقیق در فضا می گذرد، ما خواهیم توانست در آینده فضانوردانی را به ماه بفرستیم تا برای اکتشافات آینده انسان در مریخ آماده شوند علت انتخاب مریخ به این دلیل است که شباهت هایی به زمین دارد.

ما از این بالا می بینیم که زمین ما چقدر خاص و زیباست. زمین، بخش کوچکی از یک منظومه، یک کهکشان و یک جهان بزرگ تر است با نام های: منظومه خورشیدی و کهکشان راه شیری و کیهان (جهان مادی)

شگفتی های فضا را فقط باید از این بالا ببینید سیارات دور و نزدیک به خورشید جلوه ای خاص دارند با جنس های متفاوت گازی و سنگی مهم ترین اتفاق این است که زمین، بخش بسیار کوچکی از فضا است که اصلا به چشم نمی آید پیام اخلاقی من در این باره به خود و تمام جهان این است که سعی کنیم به خود مغرور نشویم یا از عمرمان لذت ببریم و

خود را به جای پدیده ای بی جان بگذارید و از زبان او به صورت علمی سخن بگویید و اتفاقات و ویژگی های مهم را در جای درست بنویسید.

من یک اشعه ی کوچک اما تعیین کننده از خورشید هستم لحظه ای که بر مدار حاره ای راس السرطان در نیمکره شمالی، عمود می تابم اتفاق نادری رخ می دهد و آن انقلاب تابستانی است در این حالت اولین روز تابستان در نیمکره شمالی آغاز می شود زمان آن در تقویم روز اول ماه تیر است ۶ ماه بعد تغییر مسیر داده و بر مدار دیگری اما این بار در نیمکره جنوبی، عمود می تابم نام این مدار حاره ای راس الجدی است با رسیدن اشعه های من به این مدار، فصل تازه ای در نیمکره شمالی، آغاز می شود که همان اول زمستان است که به انقلاب زمستانی معروف است در زمستان روزها کوتاه تر و شب ها بلند تر است. علت آن، کوتاهی زمان ماندگاری و اشعه های مایل و سرد من بر زمین است. اشعه های نازک و داغ من در نیمکره شمالی در اول بهار که به اعتدال بهاری معروف است دوباره جان می گیرد کم کم روزها طولانی و شب ها کوتاه تر می شود، شاید داستان زندگی من هم مثل زندگی بقیه پر از فراز و فرود است اگر بتوانیم بفهمیم و لذت ببریم.

آقای فرمانی یک مهندس با تجربه از شهر تبریز است او قصد دارد با یک شرکت صنعتی در مشهد قرارداد ببندد او را راهنمایی کنید تا در پرواز و قرار کاری اش مشکلی پیش نیاید.

الف - با توجه به این که او باید از یک نصف النهار به نصف النهار دیگری برود ساعت حرکت هواپیما چه تغییری می کند؟

طبق قوانین ایران با وجود چند قاچ زمانی، ساعت دو شهر تبریز و مشهد یکی است و تغییری در آن دیده نمی شود.

ب - ملاک حرکت در سفر او کدام نوع ساعت است؟ (ساعت واقعی یا رسمی) ساعت رسمی

ج - ساعت مورد نظر چگونه بوجود آمده است؟ طی یک توافق بین المللی قرار شد که کشورها به جای ساعت واقعی از ساعت رسمی استفاده کنند یعنی همه نصف النهارهایی که داخل یک قاچ زمانی قرار گرفته اند ساعت شان یکسان باشد.

- او می خواهد قبل از سفرش در فرودگاه نماز بخواند مبنای این کار او کدام نوع ساعت است؟ ساعت واقعی

تفاوت ساعت رسمی و ساعت واقعی را در چه می دانید؟ (۲ مورد) ساعت واقعی با توجه به موقعیت خورشید در آسمان می باشد و برای برخی زمان ها مانند طلوع و غروب خورشید هنگام نماز و روزه و ... کاربرد دارد اما ساعت رسمی در یک توافق بین المللی با توجه به مساحت ۳۶۰ درجه ای زمین و تقسیم آن به ۲۴ قاچ زمانی ۱۵ درجه ای و برای حل مشکل زمانی قرار های ملاقات، ساعت شروع ادارات و ... بوجود آمده است.

دانش آموز نازنین من:

زانبار در کلاس مطالعات، مریض بود و نتوانست به خوبی مطالب مربوط به فصل ها را بیاموزد لطفاً به او کمک کنید تا پاسخ های درست را یافته و به دانش خود در این زمینه اضافه کند.

الف- دایره ی روشنایی در نیمکره شمالی را با هاشور مشخص کنید.

ب- ساکنان نیمکره جنوبی در چه فصلی قرار دارند؟ زمستان

ج- چه دلایلی برای این قضیه وجود دارد؟ (۲ دلیل)

مایل بودن نور خورشید-کوچک بودن دایره روشنایی در نیمکره جنوبی

ج- طول روز و طول شب در نیمکره جنوبی چگونه است؟

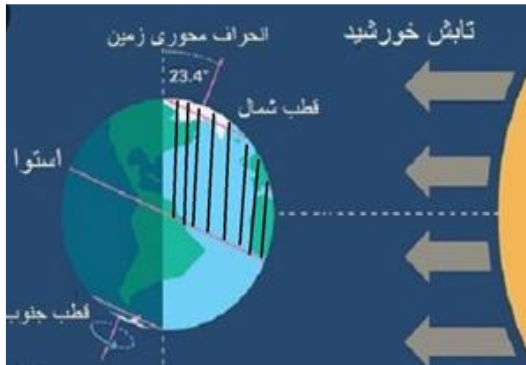
شب ها طولانی و روزها کوتاه تر است

د- بجز نیمکره شمالی، در کدام منطقه یا مدار، تفاوت فصل می بینید؟

مناطق نزدیک مدار استوا که همیشه دارای یک فصل گرم هستند.

ع- در برابر این شگفتی های خلقت یک جمله ادبی و شاعرانه برای خالق آن بنویسید.

تو را برای خلقت سراسر زیبایی و دانایی ات دوست می دارم ای خدای مهربانم!

۲۳

دانش آموز عزیز من:

با توجه به جدول اختلاف ساعت به سوالات پاسخ دهید.

الف- ایران نسبت به آمستردام چند ساعت اختلاف زمانی دارد؟

۲ ساعت و ۳۰ دقیقه

ب- ایران نسبت به آمستردام شرقی تر است یا غربی تر؟

شرقی تر

ج- چرا اختلاف گرینویچ نسبت به الجزیره، صفر می باشد؟

زیرا هر دو شهر روی یک نصف النهار قرار گرفته اند پس اختلاف زمان ندارند.

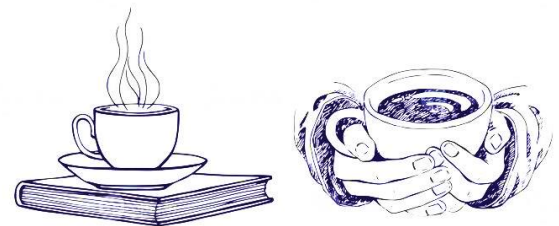
۲۴

اختلاف ساعت با		شهر
ایران	گرینویچ	
۱:۳۰+	۲+	آتن
۲:۳۰+	۱+	آمستردام
۳:۳۰+	۳+	آنکارا
۳:۳۰+	۰:۰۰	الجزیره
۳:۳۰+	۳+	استانبول
۲:۳۰+	۱+	اسلو
۸:۳۰+	۱۲+	لوتند
۲:۳۰+	۱+	استکهلم
۳:۳۰+	۳+	بفداد
۳:۳۰+	۳+	بحرین
۳:۳۰+	۷+	بانکوک
۲:۳۰+	۱+	پارسلون
۱:۳۰+	۲+	بیروت

لطافت نیرومندتر از سفتی،

آب قوی تر از صفره و عشق توانا تر از

بی رحمی است.

سیزار تا نوشته هیرمان هسه

فصل ۲

مریم به همراه خانواده اش قصد مسافرت به روستای پدر بزرگش که در جلگه ی خزر قرار گرفته است را دارند. بنظر شما جلگه

چگونه سرزمینی است؟

۱

جلگه سرزمینی پست است که از آبرفت رودها بوجود می آید و از یک سو به کوه ها و از یک سو به دریا یا دریاچه راه دارد.

ف	ش	ا	ر	ه	و	ا
ل	ی	ت	و	س	ف	ر
ا	ی	و	ا	ن	خ	ش
ت	ب	ت				

رمز جدول: **فلات**

«الف»

«ب»

انسان برای بدست آوردن مواد مصنوعی که مورد نیاز جامعه امروزی است، نیاز به مواد اولیه طبیعی دارد که این مواد را از دل طبیعت و استخراج معادن با استفاده از ابزارآلات و ماشین های سنگین و پیشرفته تامین می کند. به همین دلیل است به استخراج معادن در طبیعت می پردازد.

△

6

Y

人

۹	ایا می توان تفاوت در نسبت خشکی ها و اب های کره ی زمین را از معجزات الهی دانست؟ نظر خود را در یک سطر توضیح دهید. بله چرا که اگر جای ابها با خشکی ها جابجا بودند دمای زمین و دی اکسید کربن بشدت افزایش می یافت و میزان اکسیژن موجود در جو بسیار کم می شد و زمین بسیار زیاد داغ می شد و توان زندگی برای انسان ها و گیاهخواران سخت می شد و تعداد گوشتخواران افزایش می یافت و آبزیان از بین می رفتند. اقتصاد و تمدن بشر فراتر از تصور ما تغییر می کرد. تبخیر اب اقیانوس ها و دریاها خود سبب تنظیم دمای زمین میشود.
۱۰	حروف در هم ریخته مربوط به کدام یک از چهار محیط سیاره ی زمین می باشد؟ آن را پیدا کنید و در موردش یک سطر توضیح دهید. ک-ه-ا-ر-و-ه هواکره: لایه ای از گاز است که از سطح زمین تا ارتفاع ۱۰۰۰ کیلومتری را دربر گرفته است و مخلوطی از گازهای مختلف نیتروژن (۷۸٪) اکسیژن (۲۱٪) و سایر گازها (۱٪) می باشد.
۱۱	فاطمه عازم قله ی دماوند است و فرهاد برای یک کاوش علمی عازم بستر دریای خلیج فارس است. بنظر شما کار کدام یک با دشواری های بیشتری روبه رو است؟ چرا؟ کار فرهاد که رفتن به بستر دریای خلیج فارس است دشوار تر می باشد. چرا که فشار زیاد اب، تاریکی و دمای کم در اعماق آب سبب می شود تا سفر به بستر اقیانوس ها و دریاها سخت تر از رفتن به ارتفاعات باشد.
۱۲	خانم قاسمی به همراه همسرش که مشکل ربوی دارد قصد کوهنوردی و صعود به قله ی کوه را دارند. آیا بنظر شما همسر ایشان در ارتفاعات بالا دچار مشکل خواهد شد یا خیر؟ توصیه ی شما به این خانواده ی محترم چه می باشد؟ صعود به قله را برای ایشان توصیه نمی کنیم. چون اگر بخواهند هر چه به ارتفاعات بالاتر بروند، فشار هوا کم می شود و این امر سبب کاهش غلظت اکسیژن می شود و در نتیجه تنفس برای ایشان سخت تر خواهد شد.
۱۳	زهر با مادرش قصد دارند در یکی از روزهای آبان ماه به کوهنوردی بروند. مادرش به او می گوید لباس گرم و کاپشن با خود بردارد. بنظر شما علت این توصیه ی مادر به زهر چه می باشد؟ در لایه ی تروپوسفر هر چه از سطح زمین بالاتر می رویم دمای هوا به ازای هر ۱۰۰۰ متری ۶ درجه سانتیگراد کاهش می یابد و هوا سردتر از سطوح هموار و پست روی زمین می باشد.
۱۴	جملات زیر را در یک سطر ادامه دهید؟ اقیانوس ها یکی از منابع مهم تامین غذا برای انسان هستند. این پهنه های ابی امکان حمل و نقل کم هزینه تر میلیونها تن بار را با کشتی فراهم می آورند و بطور غیر مستقیم منبع تامین آب شیرین برای ساکنان جهان هستند و هم چنین از نظر نفت و گاز و ماهیگیری اهمیت زیادی دارند. خشکی ها زودتر از اب ها گرم می شوند. سریع تر گرمای خود را ازدست می دهند. آب ها بیشتر از خشکی ها گرما را در خود ذخیره می کنند ، موجب اعتدال دمای نواحی مجاور خود در زمستان و تابستان می شوند و گرما و سرمای مناطق را کاهش می دهند.
۱۵	خانم هابیلی با خانواده اش قصد مسافرت به مشهد با هواپیما را دارند. در هواپیما مهماندار استفاده از ماسک را آموزش می دهد. بنظر شما علت این آموزش چه می باشد ؟ چون در ارتفاعات بالا فشار هوا کم می شود و تنفس سخت تر است.
۱۶	با توجه به متن زیر به سوالات پاسخ دهید ؟ در لایه ی تروپوسفر هر ۱۰۰۰ متری که به سمت بالا می رویم ۶ درجه سانتیگراد دما کاهش می یابد. • دمای قله کوه هزاردر ارتفاع ۵۰۰۰ متری ۰ درجه هست، شهر راین در ارتفاع ۲۵۰۰ متری چند درجه هست؟ $۱۵ = ۱۵ + ۰$ $۱۵ = ۱۵۰۰ \div ۱۰۰ = ۱۵$ $۲۵۰۰ \times ۶ = ۱۵۰۰۰$ $۲۵۰۰ - ۲۵۰۰ = ۰$ • شهر راین با ارتفاع ۲۵۰۰ متری دمای ۱۰ درجه دارد ، قله ی کوه هزار با دمای منفی ۸ درجه ارتفاعش چقدر است ؟ $۲۵۰۰ + ۳۰۰۰ = ۵۵۰۰$ $۳۰۰۰ = ۱۸۰۰ \div ۶$ $۱۸ \times ۱۰۰ = ۱۸۰۰$ $۱۸ - (-۸) = ۱۸$

در شمال کشور ما در کناره های دریای خزر در شهرستان لاهیجان، آب و هوا گرم و مرطوب و پرباران در تابستان، زمستان های معتدل در کناره های خلیج فارس در شهر بندرعباس، آب و هوا مرطوب و کم باران و زمستانهای معتدل، در استان کرمان، آب و هوا گرم و خشک در تابستان و زمستان های معتدل کم باران. بنظر شما علت این تفاوت ها در چه می باشد؟ در یک سطر توضیح دهید.

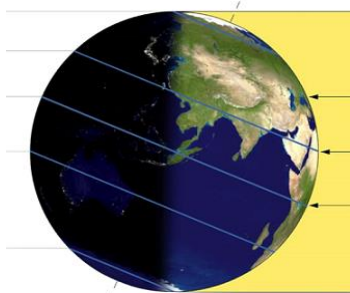
بعلت موقعیت جغرافیایی، نزدیکی به دریا و دوری از آن، عرض جغرافیایی و کمربند پرفشار جنب حاره ای، میزان ارتفاع و جهت کوهستان و ورود تنوع توده هوایی کشور تنوع آب و هوایی در ایران وجود دارد.

۱۷

ایا می توان جریان باد در سطح زمین را بعنوان یکی از معجزات الهی دانست؟ نظر خود را در یک سطر توضیح دهید.

طبق تحقیقات علمی روز، برای تشکیل باران علاوه بر اشباع و تقطیر بخار آب در جو، باد برای بارور کردن ابرها نیاز است تا نمک و بلورهای یخ را به آنها برساند و با پیوند قطرات ریز، قطرات سنگین تر شکل بگیرد و باران بر زمین ببارد، که خداوند دقیقا به این نکته علمی در آیه ی ۲۲ سوره حجر اشاره کرده است البته در سوره ها و آیات زیادی دیگر هم به باد بعنوان اعجاز الهی اشاره شده است.

۱۸

مناطق آب و هوایی را در شکل نمایش دهید؟

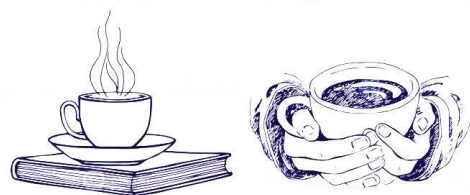
منطقه سرد در مجاورت قطب ها

منطقه معتدل شمالی و جنوبی

منطقه گرم در دو طرف استوا

۱۹

اگر تفم مرغ از بیرون بشنند، زندگی پایان می یابد. اما اگر از درون بشنند،
زندگی آغاز میشود. بهترین چیزها همیشه از درون نشأت می گیرد.

بی مرز و مرز نوشته بیم کوییک

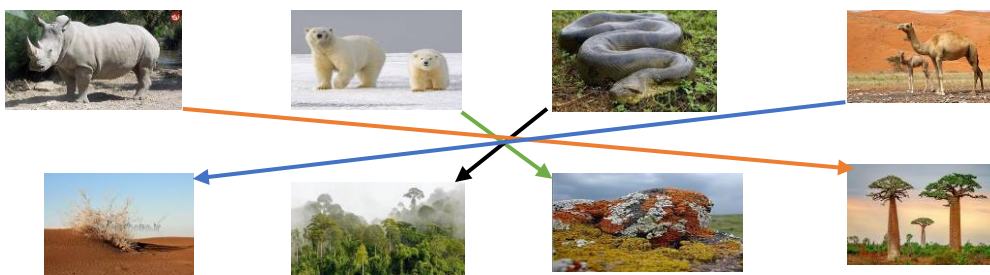
فصل ۳

- ❖ ارتفاع زمین و جنس خاک بر نوع زیست بوم ها موثرند، ولی شکل ناهمواری های تاثیری ندارد. درست □ نادرست ■
- ❖ هر زیست بوم فقط در یک قاره وجود دارد و زیست بوم هر قاره با قاره ای دیگر متفاوت است. درست □ نادرست ■
- ❖ اگر بخواهید جانورانی مانند زرافه، گورخر و شیر را از نزدیک ببینید، به کدام زیست بوم سفر خواهید کرد؟
- الف: تایگا □ ب: توندرا □ ج: ساوان ■ د: بیابان □
- ❖ اگر کشور ما در شمال ایالات متحده آمریکا قرار داشت، در چه زیست بومی قرار می گرفتیم؟
- الف: تایگا ■ ب: توندرا □ ج: ساوان □ د: بیابان □

۱

هر کدام از جانوران زیر را به پوشش های گیاهی مرتبط به آن وصل نمایید.

کرگدن - ساوان

خرس قطبی - توندرا

مار- جنگل های بارانی استوایی

شتر – بیایان

- ❖ جنگل های استوایی ۵۰ درصد اکسیژن سیاره زمین را تولید می کنند، اگر زمین را بدن یک انسان در نظر بگیریم می توانیم بگوییم که جنگل های استوایی «[ریه های](#)» زمین اند.
- ❖ با ایجاد [پارک های وحش](#) می توان از گونه های جانوری و گیاهی در معرض خطر مراقبت کرد تا نسل آنان منقرض نشود.

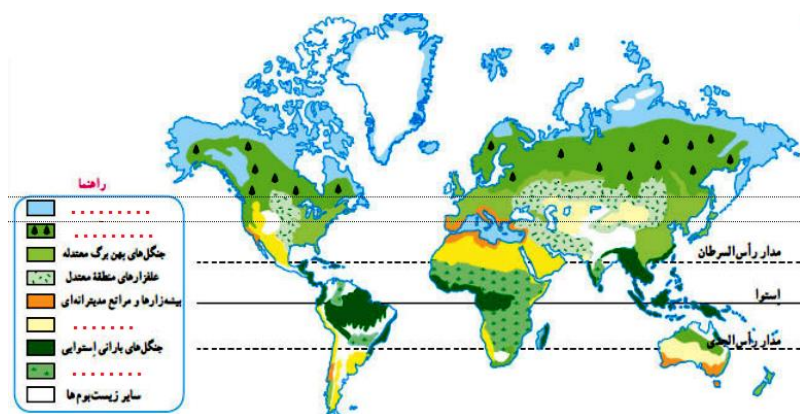
جدول زیر را مانند نمونه ها کامل کنید و رمز آن را به دست بیاورید.

	۱۲	۱۱	۱۰						۴	۳			
۱۳	ز	ا	گ						۵	ت	غ		۱
ب	ب	س	ل	۹	۸	۷	۶	ش	ا	ذ	۲	ق	
ی	ا	ت	س	ه	خ	گ	م	ک	ی	ا	گ	ه	
و	ل	و	ن	ش	ر	ب	و	ا	گ	ی	ر	و	
م	ه	ا	گ	ت	س	ی	ز	ر	ا	ی	م	ه	

رمز جدول: همیار زیستگام

- ۱- محصول استوایی که مانند چای می نوشید. ۲- هوای مناطق استوایی همیشه..... است. ۳- جنگل های استوایی یکی از منابع مهم این نوع محصولات است. ۴- کاج و سرو در این زیست بوم اند. ۵- یکی از مهم ترین عوامل از بین رفتن حیوانات توسط انسان ۶- میوه زرد رنگ و پرترفدار استوایی ۷- بیابانی سرد در آسیا ۸- بزرگ جثه ترین جانور توندرا ۹- تعداد زیست بوم های بزرگ ۱۰- گیاهی که در توندرا می تواند بروید. ۱۱- جنگل های بارانی در اطراف این مدارند. ۱۲- یکی از مهم ترین عوامل آلودگی محیط زیست ۱۳- اصطلاح معادل زیست بوم

بر اساس آنچه که در فصل سوم مطالعات نهم، آموخته اید راهنمای نقشه زیر را تکمیل کنید.

به ترتیب از بالا به پایین : توندرا تایگا بیابان ساوان

باتوجه به نقشه بالا ، جنگل های بارانی استوایی ، به ترتیب از غرب به شرق در چه قاره هایی گسترش دارند؟
آمریکای جنوبی- آفریقا- آسیا

زیست بوم، یک ناحیه وسیع جغرافیایی با گیاهان و جانوران خاص است. آیا می توان ایران را یک زیست بوم در نظر گرفت ؟ دلیل بیاورید.

خیر- چون ایران سرزمینی است با مناطق آب و هوایی متفاوت. مثلاً جنوب کشور از نظر دما و بارش و پوشش گیاهی کاملاً با شمال کشور و سایر مناطق تفاوت دارد. دشت کویر و دشت لوت بیابان است با بارش کم و تبخیر زیاد و فقط بوته ها و گیاهان خاردار در آن وجود دارد و جانورانی در آنجا هستند که بتوانند در مقابل کم آبی و گرمای هوا مقاومت کنند.

رشته کوه زاگرس دارای آب و هوای معتدل و نیمه خشک و جنگل های بلوط و جانورانی مانند گرگ و خرس و روباه و پلنگ و پرندگانی مانند کبک دارد.

شمال ایران با جنگل های انبوه و آب و هوای معتدل و مرطوب با سایر مناطق متفاوت است . بنابراین به دلیل تفاوت های زیادی که در آب و هوا ، پوشش گیاهی و زندگی جانوری دارد نمی توانیم ایران را یک زیست در نظر بگیریم.

در دوسه قرن اخیر بشر به پیشرفت های زیادی در علم و فناوری دست پیدا کرده است. این پیشرفت ها بیشتر باعث حفظ زیستگاه ها شده است یا تخریب آن ؟ با ذکر مثال برای تایید نظر خودتان دلیل بیاورید.

انسان با پیشرفت علم و فناوری توانسته است تسلط بیشتری بر طبیعت پیدا کند. اختراع بولدوزرها و وسایل راه سازی باعث جابجایی حجم زیادی از خاک در هنگام جاده سازی شده و جنگل های زیادی را از بین برده است. صدای ماشین ها و تردد آنها باعث فراری دادن حیوانات از مناطق نزدیک جاده ها شده است. دسترسی به فناوری های کندن تونل در دل کوه ها، کوه ها را ناپایدار کرده است. کارخانه های زیادی که در هر کشور وجود دارد و همچنین ماشین آلات فراوان، آلودگی زیادی را در هوا ایجاد کرده و با ایجاد گازهای گلخانه ای باعث گرم شدن کره زمین و تغییر در آب و هوا شده است. ساختن سد ها باعث تغییر در آب و هوای مناطق اطراف آن و از بین رفتن زندگی آبزیان در پایین دست آن شده است. اختراع ماشین های غول پیکر برش درختان و کارخانه های کاغذ سازی، سالانه مقدار زیادی از جنگل ها را از بین می برد و در نتیجه آن، زیستگاه خیلی از جانداران به خطر می افتد. ساخت انواع بمب های شیمیایی و استفاده از آن در جنگ ها ، آفت کش ها و کودهای شیمیایی و مواد شوینده ، باعث آلودگی آنها و به خطر افتادن زندگی خیلی از آبزیان و حتی انسان شده است.

در زیستگاهی که شما زندگی می کنید، چه عواملی باعث از بین رفتن جنگل ها ، آلودگی محیط زیست و به خطر افتادن زندگی جانوران شده است؟

شکار: آمار حیوانات وحشی در کوه های اطراف ما به دلیل شکار به شدت کاهش یافته است.
زباله: روزانه حجم زیادی از زباله شهری در نزدیکی شهر تخلیه می شود که باعث آلودگی محیط و مرگ بسیاری از جانداران شده است.
کارخانه هایی که در شهرک صنعتی منطقه ما قرار دارد، دود آن هوا را آلوده کرده و همچنین فاضلاب آن وارد آبهای جاری می شود.
احداث بزرگراه باعث شده حیوانات در دو طرف جاده از هم جدا شوند و سالیانه تعدادی از آنان توسط ماشین ها کشته می شوند.
شهر به طور غیر اصولی در حال گسترش است و باغات زیادی را از بین برده و تبدیل به ساختمان کرده اند.

در جنگل زدایی، جنگل ها را به آتش می کشند و بعد با اره برقی درختان را قطع کرده و با بولدوزر هموار می کنند. هدف آنان از این کار چیست؟ چه پیامدهایی برای محیط زیست دارد؟

برای گسترش زمین های کشاورزی، دامداری، تجارت الوار و استخراج معادن طلا و آلومینیوم.
حجم زیادی از دی اکسید کربن وارد جو زمین می شود و اثرات گلخانه ای بیشتر آن باعث می شود زمین گرم تر می شود. محل زندگی جانوران از بین می رود و ما از نعمت تولید اکسیژن توسط آن درختان محروم می شویم.

باتوجه به مطالبی که از درس دوم آموخته اید ، علت سرمای زیست بوم توندرا و گرمای جنگل های استوایی چیست؟
به دلیل تمایل محور قطب ها بر سطح مدار گردش انتقالی زمین- خورشید به قطب ها مایل و به نواحی استوایی و اطراف آن عمود می تابد.

۱۱	طول مدت فصل خشک چگونه می تواند بر پوشش گیاهی تاثیر بگذارد؟ اگر فصل خشک طولانی باشد درختان نمی توانند برای مدت طولانی آب را ذخیره کنند و خشک می شوند. این منطقه فقط می تواند علفزار داشته باشد که در فصل بی باران خشک شده و در فصل بارندگی مجدد سبز می شوند و هرچه فصل خشک کوتاه تر باشد تعداد درختان بیشتر و تنوع گیاهی بیشتر می شود.
۱۲	فیل ها این گیاهخواران درشت هیکل طبیعت می توانند روزانه ۶۰ گالن آب و ۲۵۰ کیلوگرم علف بخورند. باتوجه به حجم بالای نیاز به غذای آنها، چه زیست بومی برای زندگی آنان مناسب است؟ دلیل بیاورید. زیست بوم ساوان- چون این زیست بوم داری یک فصل بارانی و یک فصل خشک می باشد در فصل بارانی و باتوجه به گرمای هوا علف ها خیلی رشد می کنند و در فصل بدون باران خشک می شوند. حجم بالای علفزارهای ساوان می تواند غذای مورد نیاز فیل ها را تامین کند.
۱۳	به میزان دما و بارش در زیست بوم های مختلف دقت کنید. در زیست بوم توندرا، بارندگی بیشتر به صورت برف است و دمای هوا تا ۳۴- درجه می رسد. در تایگا، دمای هوا در شش ماه از سال کمتر از صفر و میزان بارندگی بین ۲۵۰ تا ۵۰۰ میلی متر است. در مناطق استوایی، هوا همیشه گرم و بیش از ۲۵۰۰ میلی متر باران در سال می بارد. ساوان، دو فصل خشک و بارانی دارد و تمام سال هوا گرم است. در بیابان ها، میزان بارندگی سالیانه از ۵۰ میلی متر کمتر است و هوا همیشه گرم است، هرچند بیابان های سردی هم داریم. دانش آموز عزیز با توجه به توضیحات داده شده، تاثیر دما و بارش را بر روی نوع پوشش گیاهی هرکدام از زیست بوم ها بررسی کنید. در زیست بوم توندرا با توجه به سرمای شدید هوا بارش ها به صورت برف و فقط در مدت کوتاهی که یخ ها کمی ذوب می شوند خزه و گلسنگ می تواند بروید. در تایگا بارش ها بیشتر به صورت برف و فقط درختان سوزنی برگ می توانند سرمای آن را تحمل کنند. در مناطق استوایی به دلیل گرمای هوا و بارندگی زیاد درختان خیلی رشد می کنند و ما جنگل های انبوه استوایی را داریم. در ساوان به دلیل دو فصل خشک و بارانی و گرمای هوا، علفزارهای زیاد و بلند وجود دارد که در فصل بارانی رشد کرده و در فصل بی باران خشک می شوند. همچنین تک درختان بانوباب در این منطقه می توانند در فصل خشک مقاومت کنند. در بیابان ها به دلیل بارندگی کم و گرمای هوا و خاک های ماسه ای و شوره زار فقط بوته های خاردار می رویند.
۱۴	زیست بوم توندرا در نزدیکی قطب شمال و اقیانوس منجمد شمالی قرار دارد. تاثیر محل قرارگیری این زیست بوم را بر دما و بارش و پوشش گیاهی آن بررسی کنید. به دلیل تمایل تابش خورشید هوا به شدت سرد و بارش ها به صورت برف می باشد و فقط در مدت زمان کمی که یخ ها مقداری آب می شوند خزه و گلسنگ می تواند بروید چون سایر پوشش های گیاهی فرصتی برای رویش در این منطقه ندارند.
۱۵	پروفسور استیون جانسون می گوید: درختان سوزنی برگ مانند سرو و کاج، در سرمای زیاد مقاومت فوق العاده ای دارند و اگر این درختان توانایی دوام آوردن در شرایط سخت آب و هوایی را نداشتند، بسیاری از مناطق نیمکره شمالی خالی از سکنه می ماند. ایشان به کدام زیست بوم اشاره دارد؟ و چرا این درختان دارای اهمیت هستند؟ زیست بوم تابگا که دارای درختان سوزنی برگ و مخروطی سرو و کاج هست. اگر این درختان نبودند این سرزمین ها هم همچون توندرا می شد و این جنگل ها محدوده زیادی از کره زمین را پوشانده و دیگر قابل سکونت نبود. سالها انسان ها از چوب این جنگل ها برای ساختمان سازی و گرم کردن استفاده کرده اند و هم اکنون نیز برای تولید کاغذ و مصنوعات چوبی کاربرد زیادی دارد.
۱۶	زیست بوم جنگل های بارانی استوایی، بیشترین تنوع زیستی جهان را دارد. به نظر شما دلایل آن چیست؟ به دلیل بارندگی های زیاد و گرمای هوا، درختان فراوان با انواع میوه های گرمسیری در این زیست بوم زمینه رویش یافته و محلی برای زندگی گونه های متنوع پرندگان، حشرات، مارها، کروکودیل و سایر جانداران شده است که هم آب کافی و هم غذای فراوان در دسترس آنان است.

ایالات متحده آمریکا، حدود ۲۰ سال با کشور ویتنام جنگید و بر اساس تحقیقات انجام شده، سالانه ۵۰۰ هزار تن بمب بر سر این کشور فرو می ریخت. ارزیابی کنید که این جنگ چه تاثیراتی بر محیط زیست کشور ویتنام داشته است؟ ریزش این همه بمب بر محیط زیست ویتنام موجب آتش سوزی های گسترده و از بین رفتن گونه های گیاهی و جانوری زیاد شده است. و بعد از جنگ هم مواد منفجره و شیمیایی تا سالیان سال بجای مانده و با عث آلوده شدن آب و خاک آن کشور شده است.

تعدادی از کشورهای جهان خود را مالک خاک و آب و هوای کشور خود دانسته و برای رسیدن به منافع خود آسیب های جبران ناپذیری به محیط زیست وارد کرده اند. آیا سایر کشورهای جهان و نهادهای بین المللی می توانند سکوت کنند و بی تفاوت باشند؟ توصیه شما به سایر کشورها چیست؟ خیر نباید سکوت کنند و بی تفاوت باشند. چون زندگی همه مردمان جهان به خطر می افتد. همه جوامع و کشورها باید با هم همکاری نمایند و نهادها و سازمان های بین المللی نیز باید جلو زباده خواهی کشورهای خودخواه و مستکبر را بگیرند. قوانینی در زمینه جلوگیری از جنگها و همچنین نابودی محیط زیست و آلودگی های هوا و دریا و ... در سازمان ملل تصویب و همه به آن احترام بگذارند و کشوری که آن قوانین را رعایت نکند با جرایم جهانی روبرو شود.

با وجود پیشرفت های علمی و فناوری زیاد، هنوز سالانه مقادیر زیادی از درختان را برای تولید و تامین کاغذ مورد نیاز برای کتاب ها، مجلات و روزنامه ها و ... قطع می کنند. شما چه راهکارهایی برای کاهش مصرف کاغذ و در نتیجه کاهش قطع درختان می توانید ارائه کنید؟ با گسترش فرهنگ بازیافت- الکترونیکی کردن مجلات و کتابها- جایگزین کردن روش های جدید تولید کاغذ بجای استفاده از چوب

خبرنگاری به وزیر اقتصاد برزیل گفت: شما سالانه حجم زیادی از جنگل های آمازون را نابود می کنید و باید این تخریب را متوقف کنید. ایشان در جواب گفتند: جنگل های آمازون برای ما منبع درآمد بزرگی است. برداشت و صادرات منابع و معادن و چوب این جنگل ها به اقتصاد کشور ما کمک می کند و موجب ایجاد شغل های زیادی شده است و ما نمی توانیم بهره برداری از منابع جنگل و قطع درختان را متوقف کنیم. شما به عنوان یک دانش آموز ایرانی چه پیشنهادات و راهکارهایی برای دولت برزیل دارید تا هم بتوانند از منافع جنگل ها استفاده کنند و هم اینکه خسارت به جنگل آمازون را به حداقل برسانند و مانع از نابودی جنگل شوند؟ مردم کشور برزیل حق دارند که از منابع کشور خود استفاده کنند اما باید با کمک گرفتن از کشورهای پیشرفته و استفاده از فناوری های پیشرفته میزان خسارت به جنگل ها را به حداقل برسانند. قطع کردن درختان را در صورتی که مجبور هستند مدیریت کنند بدین گونه که در کنار هردرختی نهالی جدید بکارند و بعد درخت بزرگتر را قطع کنند تا نهال جدید جایگزین آن شود. دولت باید آموزشهای لازم را به مردم بدهد که به اهمیت جنگل ها پی ببرند .

آنتونیو سنا خلبان برزیلی، در روز تولد خود در حال پرواز بر روی جنگل آمازون بود، هواپیمایش دچار نقص فنی شد و مجبور به فرود در بین جنگلی انبوه با درختان فراوان و سر به فلک کشیده شد . آقای سنا پس از ۳۶ روز تلاش در جنگل برای زنده ماندن، در میان تعجب و ناباوری همگان نجات یافت و خبر نجات ایشان در سرتیتر شبکه های خبری قرار گرفت. به نظر شما چرا همه از نجات آقای سنا تعجب کردند؟ چه خطراتی او را تهدید می کرد و ایشان در مدت ۳۶ روز از چه چیزهایی می توانستند تغذیه کنند؟ چون عبور از جنگل و زنده ماندن در میان خطرات فراوان آن برای مردم عجیب بود. عبور از بین درختان و درختچه های جنگل آمازون بسیار سخت می باشد مارهای غول پیکر و کروکودیل و سایر جانوران خطرناک هر لحظه جان انسان را تهدید می کنند. وجود رتیل و حشرات سمی نیز می تواند یکی از خطرات آنجا باشد. همچنین مردابهایی که در آنجا وجود دارد می تواند یکی از عوامل کشنده باشد. در منطقه آب کافی وجود دارد . آقای سنا احتمالاً از میوه های فروان درختان استوایی و تخم پرندگان تغذیه کرده است.

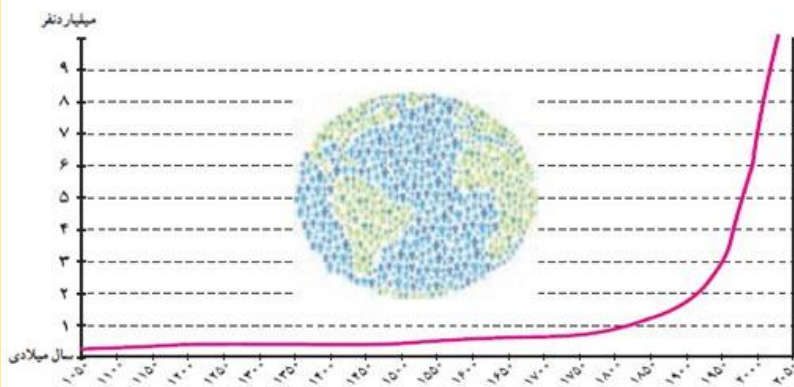

فصل ۴

توضیح دهید چرا مرگ و میر در سال‌های اخیر کاهش یافته و این کاهش چه تأثیری بر رشد جمعیت داشته است؟

کاهش مرگ و میر در سال‌های اخیر به دلیل پیشرفت‌های چشمگیر در زمینه‌های پزشکی، بهداشتی و تغذیه‌ای رخ داده است. بهداشت (تولید واکسن و آنتی بیوتیک‌ها، کنترل بیماری‌های واگیردار همچون طاعون و وبا) - تغذیه (گسترش کشاورزی صنعتی، افزایش تولید مواد غذایی، پیشرفت حمل و نقل جهت انتقال غذا)

نمودار زیر را به دقت ملاحظه کنید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

الف) نمودار جمعیت جهان را تحلیل کنید و توضیح دهید چرا افزایش جمعیت در قرون اخیر به شدت زیاد شده است؟ نمودار جمعیت جهان نشان‌دهنده یک رشد آهسته و تدریجی در ابتدا و سپس یک جهش سریع در دوره‌های اخیر است. در قرون گذشته، جمعیت جهان به دلیل بیماری‌ها، جنگ‌ها و کمبود منابع غذایی، رشد کندی داشت. اما در قرن ۱۸ و ۱۹، با پیشرفت‌های تکنولوژی و کشاورزی، رشد

جمعیت شتاب بیشتری پیدا کرد. رشد سریع‌تر در قرن بیستم به دلیل پیشرفت‌های پزشکی (کشف واکسن‌ها و درمان بیماری‌ها) بیشتر شده است. همچنین بهبود سیستم‌های بهداشتی و تغذیه‌ای باعث کاهش مرگ و میر و افزایش طول عمر شد که در نهایت به رشد بیشتر جمعیت منجر گردید.

ب) به نظر شما افزایش سریع جمعیت جهان در قرن اخیر، چه پیامدهای مثبت و منفی‌ای برای جامعه جهانی داشته است؟ دو مورد از هر کدام را ذکر کنید. **پیامدهای مثبت:** ۱. افزایش نیروی کار جوان و فعال ۲. گسترش بازار مصرفی و تقویت اقتصاد. **پیامدهای منفی:** ۱. فشار بر منابع طبیعی (آب، انرژی، زمین کشاورزی). ۲. افزایش آلودگی و مشکلات زیست‌محیطی.

دلایل زیر را به نتایج آن‌ها وصل کنید:

افزایش تولیدات کشاورزی (الف) افزایش امید به زندگی (ب) تسهیل مهاجرت و تراکم جمعیت (ج) کاهش گرسنگی (د) استفاده از فناوری‌های جدید در حمل و نقل

فرض کنید به کشور آلمان در قاره اروپا سفر کرده اید انتظار دارید در مکان‌های عمومی چه گروه سنی را بیشتر مشاهده کنید دلیل این امر را بررسی کنید در آلمان، بیشتر افراد میانسال و سالمند را در مکان‌های عمومی مشاهده می‌کنید. جمعیت جوان و کودکان کمتر از گروه‌های سنی بالا دیده می‌شوند.

این مساله برای کشور آلمان چه مشکلاتی ایجاد کرده است؟

کاهش زاد و ولد، تغییر سبک زندگی، مهاجرت نیروی کار از کشورهای دیگر

کمبود نیروی کار جوان، فشار مالی بر سیستم تأمین اجتماعی، کمبود نوآوری و خلاقیت، نابرابری جمعیت

در تبلیغاتی که دولت برای حل این مشکل در نظر گرفته است چه مواردی را در سطح شهر (یا از رسانه‌ها) مشاهده می‌کنید؟ ارائه مشوق‌های مالی به والدین، مانند کمک‌هزینه برای کودکان و مرخصی‌های والدین، تسهیلاتی مانند ساعات کاری انعطاف‌پذیر و مهدکودک‌های رایگان یا با هزینه کم، جذب مهاجران متخصص، تبلیغات در رسانه‌ها و سطح شهر برای افزایش آگاهی از اهمیت خانواده و فرزندآوری.

مشاهدات شما (از جهت گروه‌های سنی) چه تفاوتی با ایران دارد؟ در ایران، جمعیت جوان غالب است و در مکان‌های عمومی بیشتر نوجوانان و جوانان دیده می‌شوند، در حالی که در آلمان افراد مسن بیشتر مشاهده می‌شوند.

با توجه به نقشه زیر، کشورهایی که رشد جمعیت در آنها منفی می باشد را در نظر بگیرید و نتایج این رشد منفی را بنویسید.

کشورهای آسیایی مانند ژاپن و روسیه و کشورهای اروپایی مانند آلمان، لهستان و مجارستان و رومانی

افزایش جمعیت سالخورده، محرومیت جامعه از نیروی جوان برای تحصیل، علم آموزی و کار و پیشرفت، تهدید آینده کشور

امروزه در برخی کشورها از جمله ایران برای جلوگیری از کاهش رشد جمعیت برنامه های مهمی را برای تشویق فرزندآوری مانند کمک های مالی، واگذاری مسکن و ... اجرا می کنند. به نظر شما آیا برنامه های دولت ها برای افزایش جمعیت مؤثر بوده است؟ دلایل خود را توضیح دهید. برنامه های دولت ها تا حدی مؤثر بوده اند، اما موفقیت آن ها به عوامل فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی بستگی دارد. در ایران، چالش هایی مانند هزینه بالای زندگی، اشتغال و مسکن، همچنان مانعی برای فرزندآوری بیشتر محسوب می شوند. توجه به بهبود زیرساخت ها و رفاه عمومی می تواند اثربخشی این برنامه ها را افزایش دهد.

تصور کنید در سال های آینده ریس جمهور شده اید و کشور شما با رشد منفی جمعیت مواجه شده است. برای حل بحران دو راهکار ارائه دهید. **الف-** حمایت اقتصادی از خانواده ها: ارائه تسهیلات مالی مانند وام های بدون بهره، کمک هزینه های ماهانه برای کودکان و ارائه مسکن ارزان قیمت به خانواده ها برای کاهش دغدغه های اقتصادی. **ب-** بهبود شرایط اجتماعی و کاری: ایجاد محیط های کاری منعطف برای والدین، افزایش مرخصی زایمان برای مادران و پدران، و تأمین خدمات رایگان مراقبت از کودکان مانند مهدکودک های دولتی

به نظر شما، در کشوری با رشد جمعیت منفی، چگونه می توان با استفاده از سیاست های داخلی از آثار منفی آن کاست؟ **الف-** حمایت از مهاجرت هدفمند: جذب نیروهای متخصص و جوان از کشورهای دیگر **ب-** افزایش بهره وری نیروی کار: سرمایه گذاری در آموزش و فناوری برای بهبود کارایی و کاهش وابستگی به نیروی انسانی.

در بعضی از کشورهای اروپایی مانند لهستان و رومانی که با رشد منفی جمعیت مواجه اند دولت ها برنامه های تشویقی را برای فرزندآوری در نظر گرفته اند دو مورد از این برنامه ها را بنویسید. **الف-** ارائه کمک های مالی و یارانه برای هر فرزند **ب-** واگذاری مسکن و تسهیلات ویژه به خانواده های دارای فرزند

به چه دلیل آینده کشورهای دارای رشد منفی نگران کننده است؟ آینده کشورهای دارای رشد منفی نگران کننده است زیرا کاهش جمعیت جوان منجر به کمبود نیروی کار، کاهش تولید اقتصادی و کاهش پویایی اجتماعی می شود.

از میان عوامل زیر در جذب جمعیت نوع طبیعی و انسانی را مشخص کنید.

زمینهایی که دارای خاک آبرفتی هستند عوامل طبیعی

شهرهایی که دارای کارخانه های متعدد و نواحی صنعتی هستند عوامل انسانی

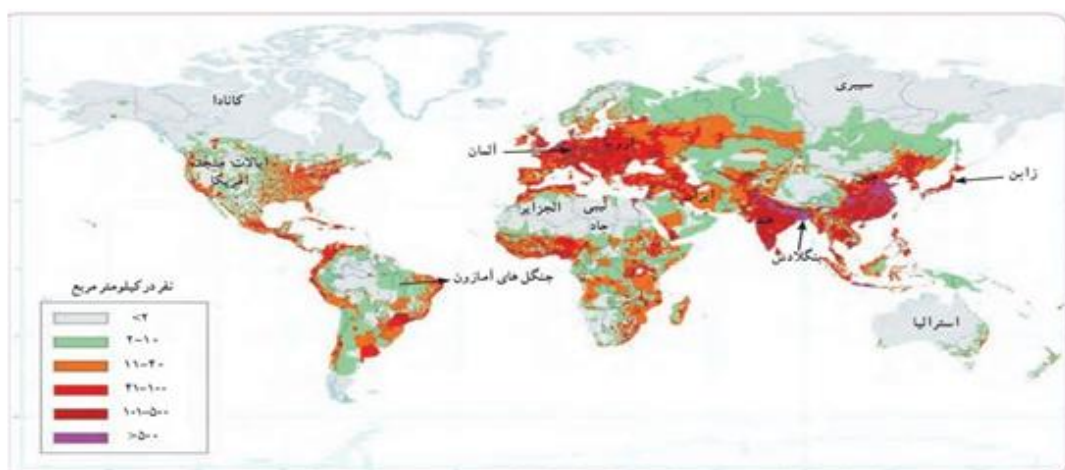
شهرهایی که دارای مکانهای زیارتی و مقدس هستند عوامل انسانی

مکانهایی که دارای باران کافی هستند عوامل طبیعی

شهرهایی که دارای معادن و ذخایر زیرزمینی هستند عوامل طبیعی

کدام یک از این موارد یا موارد دیگری که می شناسید در جذب جمعیت شهر خودتان مؤثر بوده اند؟ وجود منابع طبیعی مناسب برای کشاورزی (مانند خاک آبرفتی و بارش کافی) - مکان های زیارتی که باعث جذب گردشگران و افزایش جمعیت می شود - وجود معادن و ذخایر زیرزمینی که به اقتصاد منطقه کمک کرده اند - صنایع محدود و اشتغال در بخش های مختلف که به افزایش جذب جمعیت منجر می شود.

نقشه زیر را به دقت ملاحظه کنید و به پرسش ها پاسخ دهید.

۱۲

الف) با استفاده از نقشه پراکندگی جمعیت، کشوری با تراکم زیاد و کشوری با تراکم کم را انتخاب کنید و توضیح دهید چه عواملی بر این وضعیت تأثیر گذاشته‌اند؟ **بنگلادش**: جمعیت در بنگلادش بسیار متراکم است. این کشور با جمعیت بالا در مساحت محدود خود، در منطقه‌ای با شرایط آب و هوایی گرم و مرطوب قرار دارد که باعث مهاجرت‌های داخلی و رشد جمعیت می‌شود.

لیبی و چاد: در این کشورها، پراکندگی جمعیت کم است. عوامل طبیعی مانند صحرای بزرگ و شرایط بیابانی باعث کاهش تراکم جمعیت در بیشتر مناطق این کشورها می‌شود.

ب) بر اساس نقشه، تحلیل کنید که علت کم‌تراکم بودن جمعیت در نواحی مانند سیبری و جنگل‌های آمازون چیست؟

علت کم‌تراکم بودن جمعیت در این نواحی می‌تواند شامل شرایط سخت جغرافیایی، بیابانی یا سرد، کمبود منابع آب و مواد غذایی و دشواری در ایجاد زیرساخت‌های مناسب زندگی باشد.

در رابطه با مهاجرت اجباری به سوالات داده شده پاسخ دهید .

مهاجرت اجباری : افراد بدون میل خود مجبور به ترک محل زندگیشان می شوند.

علل سیاسی : جنگ و درگیرهای سیاسی

علل طبیعی : خشکسالی، قحطی و بلایای طبیعی

چهار کشوری که این نوع مهاجرت را انجام داده اند را بنویسید؟ سوریه، عراق، افغانستان، یمن

۱۳

به نظر شما کدام یک از عوامل زیر مهم‌ترین دلیل مهاجرت داخلی در ایران است؟

کمبود شغل در روستاها ✓ دسترسی به امکانات بهداشتی بارندگی کم در نواحی روستایی جمعیت زیاد در شهرها

۱۴

تفاوت مهاجرت های داخلی و بین المللی چیست ؟ با ذکر مثال توضیح دهید.

مهاجرت داخلی به جابجایی افراد در داخل یک کشور اشاره دارد، مانند مهاجرت از روستا به شهر برای بهبود شرایط زندگی یا شغلی. به عنوان مثال، مهاجرت از روستاهای ایران به تهران برای کار و تحصیل.

۱۵

مهاجرت بین‌المللی به جابجایی افراد از یک کشور به کشور دیگر گفته می‌شود، مانند مهاجرت پناهندگان سوریه به کشورهای همسایه یا کشورهای اروپایی به دلیل جنگ یا بحران اقتصادی.

تفاوت بین مهاجرت اختیاری و اجباری را با ذکر مثال تحلیل کنید. **مهاجرت اختیاری**: مهاجرتی است که فرد بر اساس تصمیم خود به دلیل بهبود وضعیت زندگی یا فرصت‌های شغلی جدید صورت می‌گیرد. مثلاً مهاجرت از روستا به شهر به منظور دستیابی به شغل بهتر.

۱۶

مهاجرت اجباری: مهاجرتی است که فرد به دلایلی مانند جنگ، آوارگی یا تهدیدات زیست‌محیطی مجبور به ترک محل زندگی خود می‌شود. مثلاً مهاجرت آوارگان سوریه به کشورهای همسایه به دلیل جنگ داخلی.

با توجه به متن، نوع مهاجرت زیر را مشخص و دلایل این مهاجرت ها را بررسی نمایید؟

- الف - مهاجرت فلسطینی ها از سرزمین های اشغالی: مهاجرت اجباری به دلیل جنگ و آشوب.
 ب - مهاجرت اروپاییان به استرالیا: مهاجرت اختیاری به دلیل فرصت های شغلی و شرایط زندگی بهتر.
 ج - مهاجرت مردم افغانستان به کشورهای همسایه به دلیل شرایط جنگی: مهاجرت اجباری به دلیل شرایط جنگی و ناامنی.
 د - مهاجرت گروهی از روستاییان به شهرها برای یافتن کار و زندگی بهتر: مهاجرت اختیاری به دلیل جستجوی فرصت های شغلی و زندگی بهتر.

اگر شما بخواهید به کشور دیگری مهاجرت کنید به کدام کشور مهاجرت می کنید؟ دلایل مهاجرت را برای خود شهر دهید

به نظر شما مهاجرت به کشور دیگر چه مزایایی برای کشور مقصد و چه معایبی برای کشور ما دارد؟

- اگر بخواهم مهاجرت کنم، ممکن است به کشوری با امکانات آموزشی و بهداشتی بهتر مانند کانادا یا آلمان مهاجرت کنم. دلایل مهاجرت شامل فرصت های شغلی، کیفیت زندگی و سیستم آموزشی پیشرفته است.
 مزایای مهاجرت برای کشور مقصد: جذب نیروی کار متخصص، تنوع فرهنگی، رشد اقتصادی.
 معایب برای کشور مبدأ: کاهش نیروی کار متخصص، کمبود استعدادها، افت رشد اقتصادی.

فرض کنید از روستای خود تان به تازگی به تهران مهاجرت کرده اید.

الف) دلایل این مهاجرت را بررسی کنید. دلایل مهاجرت به تهران می تواند شامل دسترسی به فرصت های شغلی بهتر، امکانات آموزشی و بهداشتی بیشتر، و زندگی در شهری با زیرساخت های پیشرفته باشد.

- ب) پس از مهاجرت به تهران با چه مشکلاتی ممکن است روبرو شوید؟ (مشکلاتی که ناشی از گسترش شهرنشینی است) مشکلات پس از مهاجرت به تهران شامل ترافیک، آلودگی هوا، هزینه بالای زندگی، و زاغه نشینی و کارتن خوابی در حومه شهرهاست.
 آیا مهاجرت همیشه تأثیر منفی دارد؟ نظر خود را با دلیل بیان کنید. مهاجرت همیشه تأثیر منفی ندارد؛ در برخی موارد می تواند به بهبود وضعیت اقتصادی، دسترسی به امکانات بهتر، و ایجاد فرصت های شغلی جدید منجر شود، اما در صورت نبود برنامه ریزی مناسب، مشکلاتی مانند فشار بر منابع شهری و نابرابری اجتماعی به وجود می آید.

با ترکیب عوامل جذب جمعیت و مهاجرت، طرحی برای توسعه یک منطقه کم تراکم (مانند سبیری) ارائه دهید که شامل سه عامل کلیدی باشد.

- الف - بهبود و ساخت جاده ها، فرودگاه ها و سیستم های حمل و نقل برای تسهیل دسترسی و ارتباط.
 ب - ارائه مشوق های مالی، تسهیلات مسکن و امکانات رفاهی برای جذب جمعیت.
 ج - بهره برداری از منابع طبیعی مانند معادن و توسعه کشاورزی پایدار برای ایجاد فرصت های شغلی و رشد اقتصادی

خانم دکتر پارسا برای تحقیق جغرافیایی به شهر پر جمعیت بمبئی در هند سفر کرده است. به نظر شما، وی به چه مشکلات شهری در تحقیقات خود اشاره کرده است؟ رشد زیاد جمعیت و تراکم جمعیت خیلی بالا، کمبود مسکن و حاشیه نشینی، ترافیک و حمل و نقل عمومی، آلودگی هوا و آب، نبود امکانات بهداشتی مناسب

با توجه به تصویر به سوالات زیر پاسخ دهید؟

خشکسالی باعث کمبود منابع طبیعی و کشاورزی می شود، و جنگ امنیت و زندگی را تهدید می کند که افراد را مجبور به ترک محل زندگی می کند.

ارائه کمک های غذایی، بهداشتی و پزشکی، استفاده از روش های نوین آبیاری و کشاورزی برای مقابله با خشکسالی و افزایش بهره وری منابع طبیعی، حمایت از صلح و مذاکرات بین المللی برای حل منازعات و جنگ ها، حمایت از پروژه های توسعه ای در نواحی جنگ زده و خشک برای بهبود معیشت مردم و افزایش کیفیت زندگی.

به نظر شما چگونه می توان مانع مهاجرت روستاییان به شهرها شد؟ دو پیشنهاد به مسئولان کشور بنویسید.

- ۲۳ الف- توسعه زیرساخت های کشاورزی و ایجاد شغل های پایدار در روستاها
ب- فراهم کردن امکانات آموزشی، بهداشتی و تفریحی در روستاها تا کیفیت زندگی بهبود یابد.

۲۴ یکی از راه حل های مدیران و برنامه ریزان برای مسائل و مشکلات ناشی از رشد سریع شهرنشینی چیست؟
توسعه شهرهای جدید و بهبود برنامه ریزی شهری برای کاهش تراکم جمعیت و ایجاد تعادل بین مناطق شهری و روستایی

با توجه به متن زیر به سوال مربوطه پاسخ دهید .

۲۵ امروزه سطح خشکی های زمین میان کشورها تقسیم شده است و بیش از ۲۰۰ کشور در دنیا وجود دارد که با مرزهایی از یکدیگر جدا شده اند و طی چند دهه اخیر نابرابری های جهانی توجه صاحب نظران را به خود جلب کرده است. به نظر شما نابرابری جهانی به چه معناست ؟ نابرابری جهانی به این معنی است که از نظر ثروت و درآمد، کیفیت زندگی مردم و دسترسی به مسکن مناسب، آموزش، بهداشت، اشتغال، گذران اوقات فراغت و نظایر آن تفاوت های زیادی بین کشورها دیده می شود.

❖ از بین گزینه ها صحیح ترین را انتخاب کنید. شاخص توسعه انسانی با توجه به چه عواملی مطرح شده است ؟

- ۲۶ الف (اقتصاد - بهداشت - رفاه) ☐ ب (درآمد - رفاه - طول عمر) ☐
ج (اقتصاد - بهداشت - فرهنگ) ☐ د (اقتصاد - بهداشت - آموزش) ☒

❖ چرا کشورهایی مانند افغانستان و پاکستان سطح سواد پایین تری نسبت به ایران دارند؟

- الف) کمبود معلمان آموزش دیده و زیرساخت های آموزشی ■ ب) سطح بالای امید به زندگی ☐
ج) نرخ بالای مهاجرت به این کشورها ☐ د) کمبود تجهیزات پزشکی ☐

۲۷ مهم ترین عامل خارجی مؤثر در جلوگیری از توسعه انسانی در کشورهای جهان استعمار، دخالت های سیاسی - اقتصادی خارجی و تحریم های اقتصادی است.

عوامل داخلی و خارجی نابرابری را با یکدیگر مقایسه کنید و بگویید کدام یک تأثیر بیشتری بر توسعه نیافتگی یک کشور دارد؟ چرا؟

عوامل داخلی	عوامل خارجی
جنگ ها و کشمکش های داخلی فرهنگ و باورهای غلط بی سواد و نا آگاهی مردم غفلت از استعدادها و فرهنگ خود نداشتن ایمان و پشتکار برای تغییر وضع نبودن وحدت و مشارکت بین مردم حکومت های ستمگر و وابسته ای که منافع کشور را در اختیار بیگانگان گذاشته و به ملت و کشورشان بی توجه اند	مستعمره کردن کشورها توسط کشورهای قدرتمند و سلطه گر اشغال نظامی کشورها دخالت و نفوذ در امور داخلی کشورها و جلوگیری از استقلال سیاسی و اقتصادی آنها

عوامل داخلی تأثیر بیشتری بر توسعه نیافتگی کشورها دارند، زیرا پایه و اساس پیشرفت کشورها را تشکیل می دهند. ضعف مدیریتی و نبود عدالت در توزیع منابع باعث می شود کشور نتواند از فرصت های داخلی و خارجی به درستی استفاده کند.

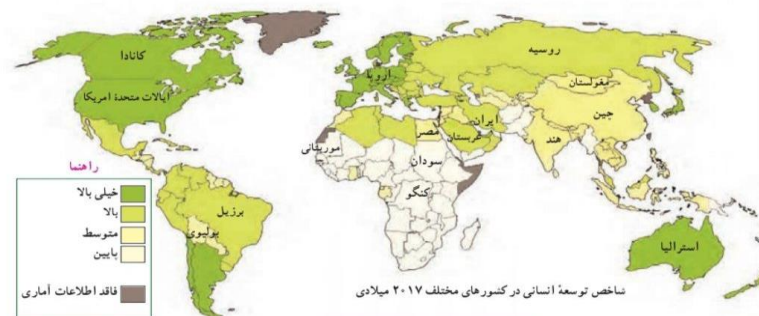
۲۹ به نظر شما چرا یکی از عوامل مهمی که همواره در سنجش نابرابری کشورها با یکدیگر مورد توجه قرار گرفته ، عامل اقتصادی است؟
اقتصاد تأثیر مستقیم بر کیفیت زندگی دارد و معیارهایی مانند درآمد، بهداشت و آموزش به راحتی قابل اندازه گیری و مقایسه هستند.

به نظر شما، توجه بیش از حد به عوامل اقتصادی در شاخص توسعه انسانی چه پیامدهایی می‌تواند داشته باشد؟ توضیح دهید چرا توجه به سایر عوامل مانند هویت و احساس شادی نیز مهم است؟ نادیده گرفتن موضوعاتی مانند عدالت اجتماعی، احساس شادی، و هویت فرهنگی، تمرکز صرف بر درآمد می‌تواند باعث شود سایر ارزش‌های انسانی کم‌اهمیت به نظر برسند، افرادی که درآمد بالایی دارند ممکن است همچنان از مشکلاتی مانند اضطراب یا بی‌هویتی رنج ببرند. شادی، هویت فرهنگی و عدالت اجتماعی، کیفیت زندگی و انسجام اجتماعی را بهبود می‌بخشند و تکمیل‌کننده توسعه انسانی هستند.

۳۰

نقشه زیر را به دقت ملاحظه کنید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

۳۱

الف- در این نقشه کشورهای جهان از نظر شاخص توسعه انسانی به چند گروه طبقه بندی شده اند؟

چهار گروه توسعه انسانی خیلی بالا، بالا، متوسط، پایین

ب- با استفاده از یک نقشه جهان نما برای هر گروه دو کشور را نام ببرید.

افغانستان و سودان پایین، چین و هند متوسط، استرالیا و کانادا خیلی بالا، برزیل و ایران بالا

ج- کشورهای پیشرفته و توسعه یافته بیشتر در کدام قاره‌ها قرار دارند؟ کشورهای آمریکای شمالی و بخشی از اروپای غربی و استرالیا

د- کشورهای سطح پایین بیشتر در کدام قاره‌ها قرار دارند؟ بخشی از کشورهای قاره آسیا و آفریقا و آمریکای لاتین

با توجه به ملاک‌های توسعه انسانی به کمک نقشه زیر برای هر یک از وضعیت‌های زیر یک کشور را نام ببرید.

۳۲

توسعه انسانی بالا: ایران، عربستان، برزیل

توسعه انسانی خیلی بالا: کانادا، آمریکا، استرالیا

توسعه انسانی پایین: سودان، کنگو و موریتانی

توسعه انسانی متوسط: بولیوی، چین و هند

با توجه به نقشه شاخص توسعه انسانی، کشور ایران در کدام گروه قرار دارد؟ به نظر شما چه عواملی می‌توانند باعث جایگاه فعلی ایران در این شاخص باشند؟ ایران در گروه "توسعه انسانی بالا" قرار دارد.

افزایش نرخ سواد و دسترسی گسترده به مدارس و دانشگاه‌ها، بهبود خدمات بهداشتی و افزایش امید به زندگی، گسترش زیرساخت‌ها و سرمایه‌گذاری در برخی صنایع، ایجاد امکانات رفاهی مانند برق، آب سالم و راه‌های ارتباطی، تلاش برای کاهش فقر و بهبود شاخص‌های زندگی.

با توجه به موارد زیر جدول را کامل کنید.

برخورداری از قدرت خرید- غذای کافی و آب سالم- میانگین سالهای تحصیل- وسایل زندگی مناسب- محیط پاک - تعداد معلم به ازای دانش آموز - درآمد کافی- میزان باسوادی بزرگسالان- شغل مناسب- امکانات درمانی - مراقبت های پزشکی - میانگین سال های تحصیل

میزان درآمد و رفاه	متوسط طول عمر یا امید به زندگی	سواد و آموزش
۱- برخورداری از قدرت خرید ۲- وسایل زندگی مناسب ۳- شغل مناسب ۴- درآمد کافی	۱- غذای کافی و آب سالم ۲- محیط پاک ۳- امکانات درمانی ۴- مراقبت های پزشکی	۱- تعداد معلم به ازای دانش آموز ۲- میزان باسوادی بزرگسالان ۳- میانگین سالهای تحصیل

۳۳

هر تصویر نمایانگر کدام شاخص توسعه انسانی است؟ به ترتیب: متوسط طول عمر یا امید به زندگی، سواد و آموزش، میزان درآمد و رفاه

۳۴

پایین بودن هر یک از ملاک های توسعه انسانی در یک کشور چه مشکلاتی برای مردم آن کشور به وجود می آورد؟

الف- سواد و آموزش: افزایش بی سوادی، بیکاری و کاهش مهارت ها.

ب- متوسط طول عمر یا امید به زندگی: شیوع بیماری ها، کاهش امید به زندگی و افت کیفیت زندگی.

ج- درآمد و رفاه: گسترش فقر، نابرابری اجتماعی و آسیب های اجتماعی

فرض کنید شما در کشوری زندگی می کنید که دارای شاخص توسعه انسانی پایین است. سه اقدام عملی که این کشور می تواند برای بهبود وضعیت خود انجام دهد، ذکر کنید.

الف- سرمایه گذاری در آموزش: تأمین امکانات تحصیلی رایگان و با کیفیت برای همه مردم

ب- بهبود خدمات بهداشتی: افزایش دسترسی به خدمات درمانی و پیشگیری از بیماری ها

ج- توسعه فرصت های شغلی: ایجاد مشاغل پایدار و حمایت از کسب و کارهای کوچک

۳۵

وجود چه عواملی مانع از رشد و توسعه اقتصادی در کشورهای عراق و سوریه شده است؟

جنگ ها و ناامنی به دلیل درگیری های داخلی و خارجی و محدودیت های بین المللی که اقتصاد این کشورها را ضعیف کرده است.

۳۶

چرا بیشترین کشورهای دارای متوسط طول عمر پایین در قاره آفریقا هستند؟ دلایل خود را بنویسید.

سوء تغذیه: دسترسی ناکافی به غذای سالم.

شیوع بیماری ها: گسترش بیماری های واگیردار.

کمبود خدمات بهداشتی: عدم دسترسی به پزشکان و بیمارستان های مناسب.

۳۷

کشورهایی که دارای فقر نسبی هستند، بیشتر در کدام قاره ها قرار دارند؟ دلایل وجود این فقر چیست؟

کشورهای دارای فقر نسبی بیشتر در آفریقا و بخش هایی از آسیا است. دلایل شامل استعمار، جنگ های داخلی، کمبود منابع طبیعی، رشد جمعیت بالا و ضعف در مدیریت اقتصادی است.

۳۸

کشورهای چین، ژاپن، سنگاپور را با سوریه و عراق از نظر شاخص توسعه انسانی، میزان درآمد و رفاه مقایسه کنید و دلایل تفاوت‌های آن‌ها را تحلیل نمایید.

کشورها	میزان درآمد و رفاه	دلایل تفاوت در سطح رفاه
چین و ژاپن و سنگاپور	درآمد و رفاه متوسط	باتوسعه صنایع و صدور کالا به سایر نواحی رشد اقتصادی داشته و توانستند جایگاه مهمی در اقتصاد جهانی به دست آورند
عراق و سوریه	درآمد و رفاه پایین	به دلیل بحرانهای سیاسی یا جنگ نه تنها رشد اقتصادی مطلوبی نداشتند بلکه تولید و درآمد در آنها کاهش یافته است.

۳۹

چگونه توزیع نابرابر ثروت در کشورهای توسعه یافته و جنگ‌های داخلی در کشورهای در حال توسعه می‌توانند به کاهش شاخص توسعه انسانی منجر شوند؟ هر کدام را با یک مثال توضیح دهید.
توزیع نابرابر ثروت در کشورهای توسعه یافته (مانند اعتراضات در آمریکا).
جنگ‌های داخلی و بی‌ثباتی سیاسی در کشورهای در حال توسعه (مانند سوریه یا عراق)

۴۰

منظور از شاخص امید به زندگی در ارزیابی توسعه انسانی چیست؟ چگونه می‌توان آن را بهبود داد؟
امید به زندگی نشان‌دهنده میانگین سال‌هایی است که یک فرد در یک کشور می‌تواند زندگی کند. می‌توان آن را با بهبود خدمات بهداشتی، تغذیه مناسب و کاهش عوامل بیماری‌زا افزایش داد.

۴۱

چگونه می‌توان رابطه بین نرخ بی‌سوادی و شاخص توسعه انسانی را توضیح داد؟ نرخ بی‌سوادی بالا به کاهش شاخص توسعه انسانی منجر می‌شود، زیرا افراد بی‌سواد نمی‌توانند در اقتصاد و جامعه مشارکت مؤثری داشته باشند، که این موضوع به کاهش سطح رفاه منجر می‌شود.

۴۲

اگر شما مسئول برنامه‌ریزی آموزشی یک کشور با سطح سواد پایین باشید، چه اقداماتی را برای جذب دانش‌آموزان به مدارس پیشنهاد می‌دهید؟ رایگان کردن تحصیل و ارائه کمک‌هزینه به دانش‌آموزان نیازمند، بهبود امکانات مدارس مانند ایجاد فضاهای آموزشی جذاب، تشویق خانواده‌ها از طریق آگاهی‌بخشی درباره اهمیت تحصیل.

۴۳

توجه به متن، توضیح دهید چرا افزایش تعداد سال‌های تحصیل در یک کشور باعث بهبود شاخص‌های توسعه انسانی می‌شود؟
آموزش بیشتر باعث افزایش دانش و مهارت افراد می‌شود. افراد تحصیل کرده شانس بیشتری برای یافتن شغل مناسب دارند و می‌توانند درآمد بیشتری کسب کنند و این موضوع منجر به کاهش فقر، بهبود بهداشت و افزایش کیفیت زندگی می‌شود.

۴۴

بازگشت به دیروز فایده ای ندارد. چون من آن زمان

آدم دیگه ای بودم.

آلیس در سرزمین عجایب

نوشته لوییس کارول . ترجمه سویین الف

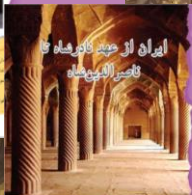
سوالات بخش تاریخ

درس های

۱۶ - ۹

فصل ۵

عصر یکپارچگی و شکوفایی

فصل ۶

ایران از عهد کوروش تا قاجار

فصل ۵

عبارات نادرست را در جملات زیر تصحیح کنید.

❖ صنعت چرم سازی یکی از صنایع پررونق ایران بود که در کنار رونق صنعت ابریشم دردوره صفوی شکل گرفت.

مورد نادرست: چرم سازی اصلاح شده: بافندگی

❖ شاهان صفوی، مخصوصاً شاه تهماسب، برای گسترش تجارت خارجی به شرکت های تجاری اروپایی اجازه دادند که در ایران فعالیت کنند.

مورد نادرست: شاه تهماسب اصلاح شده: شاه عباس اول

❖ در بین شاهان صفوی شاه عباس اول با برقراری ارتباط سیاسی و بازرگانی با ازبک ها، زمینه به اوج رسیدن این حکومت را فراهم کرد.

مورد نادرست: ازبک ها اصلاح شده: اروپائی ها

❖ صائب تبریزی یکی از شاعران دوره صفویه می باشد در آن دوران شعر وادب فارسی بسیار پررونق بود و علم تاریخ جزء علمی بود که توجه زیادی نسبت به آن داشتند.

مورد نادرست: پررونق اصلاح شده: کم رونق

گزینه درست را انتخاب کنید.

❖ امیر حسین ادعا می کند یکی از شهرهای زیر پایتخت حکومت صفویان نبوده است؟

الف) قزوین □ ب) تهران ■ ج) تبریز □ د) اصفهان □

❖ در کدام گزینه ویژگی های ذکر شده با اقدامات شاهان صفوی در دوران حکومت خود ارتباطی ندارد؟

الف) شاه عباس - ارتباط تجاری با کشورهای اروپایی □
ب) شاه تهماسب - تغییر پایتخت از تبریز به قزوین □
ج) شاه اسماعیل - رسمی کردن مذهب شیعه □
د) شاه سلطان حسین - شکست عثمانی ها در چالدران ■

❖ در هنگام جنگ میان سپاهیان ایران و عثمانی کدام عامل را می توان منشا اصلی شکست ایران دانست؟

الف) فرهنگی □ ب) نظامی ■ ج) اقتصادی □ د) مذهبی □

در کدام گزینه مطالب آورده شده ارتباط کمتری با یکدیگر دارد؟

الف) یکپارچگی سرزمین ایران - رشد ذوق و استعداد هنری □
ب) بهبود وضعیت دهقانان - درآمد حکومت صفوی از راه اخذ مالیات □
ج) اقدامات و اکتشافات اروپاییان - روابط سیاسی با ایران □
د) توجه به علم تاریخ - گسترش تجارت داخلی و خارجی ■

من کیستم؟

الف) پایتخت صفویان را از قزوین به اصفهان در مرکز ایران منتقل کردم و برای آبادانی آن بسیار کوشیدم. شاه عباس اول
ب) از مشایخ معروف زمان خود بودم که مذهب شیعه داشتیم، خانقاه من در اردبیل مورد توجه مردم بود. شیخ صفی الدین اردبیلی

فرض کنید در دوره حکومت شاه عباس اول نقش فرمانده سپاه را دارید با توجه به تنش های به وجود آمده بین سپاه عثمانی و سپاه شاه عباس یک راهکار بدهید که مانع شکست شود. از آنجا که در نبرد چالدران در حکومت شاه اسماعیل سربازان شجاعت زیادی نشان دادند چون سلاح آتشین نداشتند سپاه شکست خورد پس در این دوره بخاطر ارتباط با اروپاییان می توان از آنها در زمینه (ساخت سلاح) بهره گرفت و سپاه را مجهز به توپ و تفنگ کرد تا بتوان در مقابل این دشمنان ایستادگی کرد.

۶ علامه محمدباقر مجلسی یکی از عالمان بزرگ حکومت دوره صفوی بودند حضور ایشان در این دوران نشان دهنده توجه حکومت به کدام امر می باشد؟ چه اقداماتی در این زمینه انجام شده است؟ علم و آموزش. عالمان بزرگی را از مراکز علمی در جهان به ایران دعوت کردند، مدرسه ها و کتابخانه های عظیمی به ویژه در پایتخت های صفوی ساختند و اموال و املاک بسیاری را وقف آنها کردند.

۷ دانش آموز عزیز شما از جانب شاه عباس اول دعوت شده اید که داستان چگونگی بیرون راندن پرتغالی ها را از سواحل و جزایر ایران را بنویسید و آن را به دست آیندگان بسپارید در قالب سه سطر این داستان را بنویسید. در آستانه تأسیس سلسله صفوی، پرتغالی ها جزایر و سواحل جنوبی ایران را تصرف کرده و تجارت خلیج فارس و دریای عمان را در اختیار گرفته بودند. اما من از رقابت انگلیسی ها و پرتغالی ها استفاده کردم و به کمک کشتی های جنگی انگلستان، پرتغالی ها را از سواحل و جزایر ایران بیرون راندم.

تصویر زیر عکسی است که دانش آموزان در گردش علمی خود گرفتند خانم احمدی به همراه دانش آموزان پایه نهم خود بازدیدی از کاروانسرای ایزدخواست در آباءه، استان فارس به عمل آوردند راهنمای تور اطلاعاتی در ارتباط با این مکان در اختیار دانش آموزان قرار داد و از دانش آموزان خواست که بعد از بازدید به سوالات پاسخ دهند شما نیز همانند دانش آموزان به سوالات پاسخ دهید.

۸ الف) این کاروانسرا در زمان کدام پادشاه صفوی ساخته شد؟ شاه عباس اول
ب) هدف از ساخت این کاروانسراها چه بود؟ رونق تجارت و بازرگانی در ایران
ج) این کاروانسراها چه نقشی در درآمد حکومت داشتند؟ این کاروانسراها موجبات رضایت کاروانیان را فراهم میکرد هر چه حضور این کاروانیان بیشتر می شد عوارضی که از کاروانیان گرفته می شد بیشتر و باعث افزایش درآمد حکومت می شد.

با توجه به نقشه زیر به سوالات پاسخ دهید.

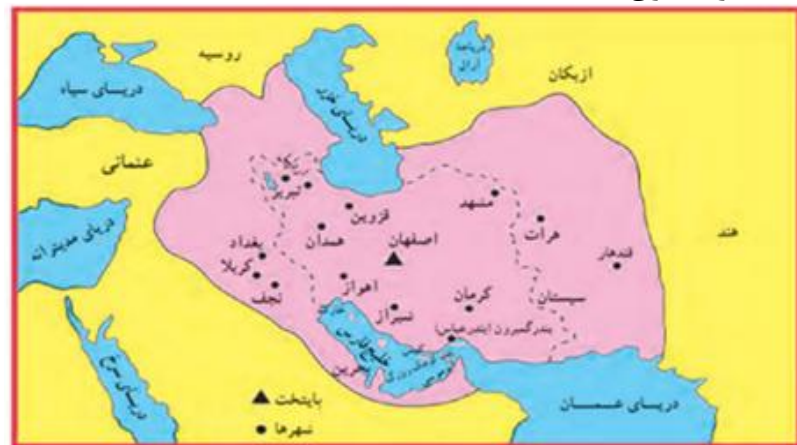
الف) پایتخت هریک از شاهان صفوی را به ترتیب روی نقشه شماره گذاری کنید.

(شاه اسماعیل - شاه تهماسب - شاه عباس اول)

شاه اسماعیل - تبریز

شاه تهماسب - قزوین

۹ شاه عباس اول - اصفهان

ب) به نظر شما علت این تغییر پایتخت ها توسط شاهان صفوی چه بود؟ دور کردن پایتخت از حملات عثمانی ها و نزدیک شدن به مرکز حکومت برای دسترسی بهتر و تسلط بیشتر بر اوضاع داخلی و خارجی.

قزلباش ها با اینکه در تشکیل حکومت صفوی نقش پررنگی داشتند ولی در زمان شاه عباس نقش آنها در حکومت بسیار کم رنگ شد به نظر شما علت این امر چه بود؟ این اقدام شاه عباس چه تاثیری در حکومت داشت؟

۱۰ زیرا در این دوران نافرمانی و بی نظمی سران ایل قزلباش باعث شد شاه حکومت ولایات را از دست آنان بگیرد و به افرادی غیر از قزلباش ها بسپارد. این اقدام شاه عباس موجب تقویت حکومت مرکزی شد و ضمن اینکه سپاه جدید و تازه نفس و مجهز به توپ و تفنگ هم به نیروی نظامی صفویان اضافه شد.

با توجه به متن زیر، جدول را کامل کنید.

هنگام به قدرت رسیدن صفویان، کشور ما حکومت واحد و قدرتمندی نداشت و دچار تفرقه و تجزیه شده بود. در آن زمان، حاکمان بخش های مختلف ایران با هم در جنگ بودند به همین دلیل، امنیت و آرامش شهرها و روستاها از بین رفته و امور کشور مختل شده بود. هم زمان در همسایگی ایران حکومت هایی وجود داشتند که در فکر گسترش قلمرو خود بودند از جمله امپراتوری عثمانی که با حمله های پیاپی به سرزمین های هم جوار، بر قلمرو خود می افزود. سلطان عثمانی خود را خلیفه مسلمانان می دانست و به ایران نیز طمع داشت در شمال شرق ایران (ماوراءالنهر)، ازبک ها قدرت گرفته بودند و به مرزهای ایران می تاختند.

عوامل داخلی ضعف در هنگام قدرت رسیدن صفویان	درگیری حاکمان بخش های مختلف ایران
عوامل خارجی ضعف در هنگام قدرت رسیدن صفویان	حملات پیاپی ازبک ها و عثمانی ها
تأثیرات منفی بر روی اوضاع کشور	از بین رفتن امنیت و آرامش در شهرها و روستاها و مختل شدن امور کشور

با توجه به تصویر به سوالات پاسخ دهید.

الف) تصویر قالیچه نشان دهنده رونق کدام صنعت در ایران است؟ بافندگی

ب) این صنعت در دوره کدام شاه صفوی رونق گرفت؟ شاه عباس اول

ج) این صنعت چه تاثیری بر افزایش در آمد حکومت داشت؟

یکی از درآمدهای حکومت، صادرات بود این صنایع باعث افزایش تولیدات می شد و می توانستند محصولات

را صادر کنند و بدین ترتیب باعث افزایش درآمد حکومت می شد.

اوضاع سیاسی حکومت های قبل و بعد از تشکیل حکومت صفوی را با هم مقایسه کنید. قبل از تشکیل حکومت صفوی کشور ما حکومت واحد و قدرتمندی نداشت و دچار تفرقه و تجزیه شده بود. در آن زمان، حاکمان بخش های مختلف ایران با هم در جنگ بودند. به همین دلیل، امنیت و آرامش شهرها و روستاها از بین رفته و امور کشور مختل شده بود. اما بعد از تشکیل حکومت صفوی به دلیل اقدامات شاهان صفوی حکومت مرکزی نیرومندی به وجود آمد و نظم و امنیت در کشور برقرار شد و ایران در زمینه مختلف پیشرفت کرد.

میزان تاثیر گذاری انقلاب صنعتی را در استعمارگری هر چه بیشتر کشورهای اروپایی ارزیابی کنید. اروپاییان پس از انقلاب صنعتی با ساختن کشتی های بزرگ و مجهز به توپ های جنگی، ملت های دیگر و سرزمین های آنها را غارت کردند و بخش های وسیعی از قاره های جهان را مستعمره خود کردند.

هر آدم نهری ست که کله به فاشاک و سنگ می کوپر و راه فور می رود؛ همه و

آوای دیگر نهرها نه که راه او برگردانند بلکه آهنگش را کندتر یا تندتر می کنند.

کلیدر

نوشته: محمود دولت آبادی

فصل ۶

دانش آموز عزیز، ترتیب زمانی حکومت های زیر را در شکل مشخص نمایید.

۱ زندیه - قاجاریه - افشاریه

در ارتباط با «موسس سلسله قاجاریه» به سوالات زیر پاسخ دهید.

- ۲ الف) چگونگی به حکومت رسیدن او را مختصر بنویسید. آقا محمد خان پس از مدتی جنگ و گریز، لطفعلی خان آخرین فرمانروای زندیه را شکست داد و به قتل رساند. او با لشکرکشی های پیاپی بر سراسر ایران مسلط شد و حکومت قاجار را بنیان گذاشت.
- ب) فرجام کار او چگونه بود؟ آقا محمد خان مردی تندخو و بی رحم بود و سرانجام به دست خدمتکارانش کشته شد.

کدام یک از آثار تاریخی زیر مربوط به دوران کریم خان است. نام آن را بنویس. ۲-مسجد وکیل شیراز

۳

۲

۱

مریم و دوستانش تصمیم دارند، درباره علل شکستهای ایران از روسیه در زمان حکومت قاجار یک پاور پوینت آماده نمایند. شما نیز با نوشتن سه دلیل در جدول زیر، آنها را در این کارگروهی همراهی نمایید.

«دلایل شکست ایران از روسیه در زمان حکومت قاجار»

۴. میانجی گری خائنانه انگلیس و موارد دیگر

۳. فریب کاری روس ها

۲. خیانت برخی از درباریان

۱. ضعف در فرماندهی

فکر می کنید در انتخاب تهران به عنوان پایتخت ایران دوره قاجار به چه نکاتی توجه شد؟

۵ از دلایل این امر می توان به موقعیت ویژه اقتصادی و تولیدی تهران در آن زمان اشاره نمود. اینکه تهران در نزدیکی گرگان مرکز ایل قاجار قرار داشت. همچنین تهران به علت قرار گرفتن در مرکز ایران از حمله کشورهای دیگر در امان بود. از دلایل دیگر می توان به خوش آب و هوا بودن و نزدیکی به اراضی حاصلخیز اطراف تهران اشاره نمود.

دانش آموز عزیز، دوران حکومت نادر شاه و کریم خان را از لحاظ سیاسی و اجتماعی، مقایسه نمایید. (از عبارات داخل کادر استفاده نمایید)

رفاه عمومی - فرو نشاندن شورش های داخلی - جلوگیری از بروز ناامنی ها - آرامش نسبی

دوران حکومت کریم خان: رفاه عمومی، آرامش نسبی

دوران حکومت نادر شاه: فرونشاندن شورشهای داخلی، جلوگیری از بروز ناامنی ها

دانش آموز بادقتم، در متن زیر سه اشتباه وجود دارد. آنها را یافته و درست آن را بنویس.

نیروهای انگلستان در دوران محمدشاه و ناصرالدین شاه با لشکرکشی به دریای خزر و حمله به جزایر و بنادر ایران، حکومت قاجار را مجبور کرد که به جدایی هندوستان از ایران رضایت دهد. انگلیسی ها مظفرالدین شاه را وادار کردند که با جدایی قسمت شرقی سیستان و بلوچستان از ایران موافقت کند. علاوه بر اینها، تعدادی از جزایر ایرانی خلیج فارس را اشغال و به پایگاه نظامی خود تبدیل کردند.

۳: مظفرالدین شاه(ناصرالدین شاه)

۲: هندوستان(افغانستان)

۱: دریای خزر (خلیج فارس)

جدول زیر را کامل نمایید.

					د	ن	ز
ی	ن	ا	ر	ی	ت	ش	ک
			ز	ا	ق	ف	ق
	ی	ن	ا	م	ث	ع	

- ۱- قدرت گرفتن این خاندان در ایران تقریباً همزمان با تسلط انگلستان بر هند بود.
- ۲- در دوره قاجار، ایران از داشتن چه امتیازی در دریای مازندران محروم شد.
- ۳- در زمان فتحعلیشاه، قلمرو ایران در کدام منطقه مورد هجوم روسها قرار گرفت؟
- ۴- قبل از به قدرت رسیدن نادر، غرب ایران توسط نیروهای این کشور به اشغال در آمد.

جمله زیر را تا دو سطر ادامه دهید.

مردم ایران که از عهدنامه گلستان ناخشنود بودند، با فتوای علما برای آزاد کردن سرزمینهای اشغالی بسیج شدند. سپاه ایرانی که از جنگاوران ایل ها و نیروهای داطلب مردمی تشکیل شده بود، به سرعت مناطق اشغال شده را آزاد کرد.

دانش آموز عزیز، اگر شما حق انتخاب داشتید که در زمان یکی از سلسله های «قاجاریه، افشاریه یا زندیه» زندگی نمایید، کدام دوره را انتخاب می نمودید؟ دلایل خود را در جدول بنویسید.

من دوست داشتم در دوره زندگی نمایم. زیرا انتخاب دوره زمانی و دلایل آن با خود دانش آموز است. مثلاً دوره افشاریه:

روحیه کشور گشایی نادر	دلیل سیاسی
اقتدار ایران و ایرانی	دلیل اجتماعی
آوردن غنائم بسیار از مناطق اشغالی	دلیل اقتصادی

نادر شاه افشار، به علت عدم تحویل افغان هایی که در برانداختن سلسله صفوی نقش داشتند، به امپراتوری گورکانی هند لشکرکشی کرد و در نهایت فاتحانه وارد دهلی شد. سپاهیان او به آسانی ارتش گورکانی را که به لحاظ نفرت از برتری چشمگیری برخوردار بود در نبرد کرنال شکست دادند. غارت دهلی چند روز طول کشید. در میان جواهراتی که نادر در دهلی غارت کرد، دو الماس مشهور کوه نور و دریای نور نیز دیده می شدند. این دو الماس امروزه به ترتیب بخشی از جواهرات سلطنتی بریتانیا و ایران هستند.

حالا شما با توجه به متن یک سوال درباره علت حمله نادر به هند طرح نموده و جواب آن را بنویسید.

سوال کوتاه پاسخ: به عنوان مثال : سوال : علت حمله نادر به هند چه بود؟

جواب : عدم تحویل افغان ها از سوی هند

در ارتباط با « انقلاب صنعتی » کدام جمله صحیح نیست؟

الف) انقلاب صنعتی از انگلستان آغاز شد و در دیگر کشورهای اروپایی گسترش یافت. □

ب) انقلاب صنعتی موجب کاهش قدرت اقتصادی، نظامی و سیاسی کشور های اروپایی گردید. ■

ج) در نتیجه این انقلاب، نیروی ماشین و ابزارهای صنعتی جای نیروی انسان و ابزارهای دستی را در تولید گرفت. □

د) با وقوع انقلاب صنعتی رقابت استعماری و نابرابری در سطح جهان بیشتر شد. □

اگر شما در جایگاه یک منتقد و تحلیلگر مسائل سیاسی بودید، موضوع سرزمین های جدا شده از ایران دوره قاجار و واگذاری آنها به کشورهای استعمارگر را چگونه نقد و بررسی می نمودید؟ مختصر در چند سطر بنویسید. اینکه دخالت های بیگانگان بویژه کشورهای انگلستان فرانسه و روسیه زمینه نفوذ آنها را به کشور ما فراهم نمود و این موضوع بعد از انقلاب صنعتی شدت بیشتری گرفت همچنین ضعف و ناتوانی شاهان قاجار و شکست های پیاپی در جنگ با روسها موجب انعقاد قرارداد شد که نتیجه آن واگذاری سرزمینهایی به این ممالک بود.

پاسخ سوالات زیر را از میان موارد داده شده انتخاب کن. **یک مورد اضافی است.**

الف- محمد شاه

ب- نادر شاه

ج- فتحعلیشاه

د- پتر کبیر

۱- او اقداماتی در جهت تاسیس نیروی دریایی ایران در خلیج فارس انجام داد. (ب)

۲- دوره حکومت او همزمان با آغاز نفوذ و دخالت گسترده کشورهای اروپایی بود. (ج)

۳- در نتیجه برنامه ها و فعالیت های او روسیه به کشوری قدرتمند و استعمارگر تبدیل شد. (د)

مناطق را که بر اساس عهدنامه های ذکر شده از ایران جدا شدند،

از روی نقشه پیدا نموده و در کنار آن ها بنویسید.

۱- عهدنامه ترکمانچای: سرزمینهای شمالی رود ارس

۲- عهدنامه گلستان: گرجستان، داغستان، باکو و گنجه

۳- عهدنامه پاریس: هرات

دانش آموز عزیز، در ارتباط با متصرفات زمان کریم خان و لقبی که او برای خود برگزید، دو سوال چهار گزینه ای طرح نموده و به آن پاسخ دهید.

۱- کریم خان بخش بزرگی از ایران به جز را در اختیار داشت.

الف) سیستان □ ب) خراسان ■ ج) اصفهان □ د) تهران □

۲- کریم خان چه لقبی را برای خود برگزید؟

الف) احسان الدوله □ ب) شمس الدوله □ ج) وکیل الرعایا ■ د) اعتماد الدوله □

به نظر شما هدف انگلستان از برقراری ارتباط با ایران در دوره قاجار چه بود؟

در اوایل دوره قاجار، مهم ترین مستعمره انگلستان یعنی هندوستان، با ایران همسایه بود. حفظ این مستعمره برای انگلستان اهمیت داشت. اینکه نگذارد کشورهای رقیب از طریق ایران به هندوستان دسترسی پیدا کنند.

هر کدام از شهرهای زیر پایتخت یکی از حکومت های داده شده می باشد. آنها را با یک خط به هم وصل نمایید. **(یک مورد اضافی است)**

۱- شیراز ————— الف) افشاریه
۲- مشهد ————— ب) قاجاریه
۳- تهران ————— ج) صفاریان
د) زندیه

دانش آموز عزیز، با رسم یک خط زمان، اسامی پادشاهان قاجار را که در پایین آمده است، به ترتیب مشخص نمایید.
«فتحعلیشاه - احمد شاه - ناصرالدین شاه - محمد شاه - مظفرالدین شاه - محمد علیشاه»

احمدشاه - محمد علی شاه - مظفرالدین شاه - ناصرالدین شاه - محمد شاه - فتحعلیشاه

هر کدام از اقدامات عنوان شده، مربوط به امیر کبیر در چه زمینه ای است؟ ارتباط آنها را مشخص نمایید.

۱- سیاسی

الف) تاسیس مدرسه دارالفنون (۲)

۲- فرهنگی

ب) نوسازی تشکیلات حکومتی (۳)

۳- اداری

ج) قطع نفوذ روسیه و انگلستان (۱)

متن زیر را خوب بخوانید و کلمات مناسب را از داخل کمانک انتخاب نموده و زیر آنها خط بکشید.

عباس میرزا برای آگاهی از اوضاع کشورهای اروپایی، دستور داد کتاب هایی را در موضوع (ریاضی/ تاریخ) آن کشورها به فارسی ترجمه کنند. در آن دوره صنعت (بانفدگی/ چاپ) تازه به ایران راه یافته بود. عباس میرزا در آستانه لشکرکشی برای دفاع از (سیستان/ هرات) که به اشغال انگلستان درآمده بود، به طرز مشکوکی از دنیا رفت و فتحعلیشاه، پسر او یعنی (ناصرالدین میرزا/ محمد میرزا) را به ولیعهدی برگزید.

پاسخ: تاریخ - چاپ- هرات -محمد میرزا

دانش آموز عزیز، هر جمله مربوط به کدام شخصیت در تصویر است؟ (شماره آن را در کنار جملات بنویس)

(۱)

(۲)

الف) وی استفاده از توتون و تنباکو را حرام اعلام کرد. (۱)

ب) در زمان او امتیازات اقتصادی مهمی در اختیار استعمارگران روس

و انگلیس قرار گرفت. (۲)

اگر شما بخواهید درباره موضوع «نهضت تنباکو از لحاظ سیاسی و اجتماعی موفقیت آمیز بود» با دوستان خود مناظره ای داشته باشید، و در موضع موافق هم قرار بگیرید، چه مطالبی را مطرح می نمایید؟

نهضت تنباکو نخستین حرکت جدی مردم ایران برای رهایی از نفوذ و سلطه خارجی و ایستادگی در برابر ستم داخلی بود و پیروزی آن حس اعتماد و روحیه مقاومت و مبارزه را در مردم تقویت کرد. با اوج گرفتن نهضت، ناصرالدین شاه مجبور شد قرارداد را لغو کند و نوشتن مطالب مشابه از سوی آموز با توجه به درک و فهم او.

هر کدام از امتیازات زیر به کدام کشور واگذار شد؟ آن ها را در جدول جاگذاری نمایید.

«احداث تلگراف - شیلات شمال - کشتیرانی در کارون - رویتر - قرارداد گمرگی - تشکیل نیروی قزاق»

امتیازات واگذار شده به روس ها	امتیازات واگذار شده به انگلیسی ها
شیلات شمال	احداث تلگراف
قرار داد گمرگی	کشتیرانی در کارون
تشکیل نیروی قزاق	رویتر

چرا در دوره قاجار افرادی مانند «میرزا حسن رشدیه» تصمیم گرفتند، مدارس بر اساس روشهای جدید تعلیم و تربیت تاسیس نمایند؟ در دوره قاجار نگاه برخی حاکمان داخلی و روشنفکران به پیشرفت های کشورهای اروپایی دوخته شده بود. از سوی دیگر برخی از کشورهای استعمارگر نیز به دلیل منافع خود، در صدد تغییر تعلیم و تربیت در ایران بودند تا بتوانند نسل آینده ایران را مطابق با برنامه های خود تربیت کنند. در چنین فضایی و پس از آشنایی با پیشرفت های ایجاد شده در اروپا، برخی افراد مانند میرزا حسن رشدیه تصمیم گرفتند مدارس در ایران بر اساس روشهای جدید تعلیم و تربیت عمومی تاسیس کنند و نوشتن مطالب مشابه از سوی دانش آموز با توجه به درک و فهم او.

دانش آموز خلاقم، متنی بنویس و در آن وضعیت اقتصادی ایران دوره قاجار را با اکنون مقایسه کن و در این نوشته ها حتما از عبارات زیر استفاده کن.

صنعت و بازرگانی - تولید کنندگان - خودکفایی - بازرگانان - رقابت - ورشکستگی
بازارهای مصرف - شرکت های خارجی - بیگانگان - سلطه اقتصادی

در دوره قاجار صنعت و بازرگانی کشور ما به علت واگذاری امتیازات متعدد، آسیب های فراوانی دید. شرکت های بازرگانی خارجی که به دنبال بازارهای مصرف جدید بودند، در بیشتر شهرهای ایران شعبه هایی تاسیس کردند. تولید کنندگان و بازرگانان ایرانی چون نمی توانستند با این شرکت ها رقابت کنند، روز به روز ضعیف تر و دچار ورشکستگی شدند اما در حال حاضر اقتدار کشور ما و عدم واگذاری چنین امتیازات ننگینی مانع از سلطه اقتصادی بیگانگان بر کشور ما شده و حتی در بسیاری موارد در زمینه تولید کالا به خودکفایی رسیده ایم. و نوشتن مطالب مشابه از سوی دانش آموز با توجه به درک و فهم او.

شما با مطالعه دفتر خاطرات یکی از دانش آموختگان مدرسه دارالفنون، خود را در حال و هوای آن دوران حس می نمایید. حالا با فرض اینکه شما هم در آن مکان تحصیل نموده اید، به طور مختصر این فضای علمی و آموزشی را توصیف نمایید.

در این مدرسه معلمانی تدریس می نمودند که از کشورهایی جز روسیه و انگلیس استعمارگر (مثلا از اتریش) استخدام شده بودند. این مدرسه موجب آشنایی دانشجویان و تحصیلکردگان با علوم و فنون جدید دنیا شد. امیرکبیر فرستادن دانشجو به اروپا کافی نمی دانست، به همین خاطر تصمیم گرفت مدرسه ای به سبک مدرسه های جدید مانند دارالفنون تاسیس نماید و نوشتن مطالب مشابه از سوی دانش آموز با توجه به درک و فهم او.

ترتیب زمانی حوادث و رویدادهای زیر را مشخص نمایید.

نهضت تنباکو - جنگهای ایران و روسیه - قتل امیر کبیر

۳ - نهضت تنباکو

۲ - قتل امیرکبیر

۱ - جنگ های ایران و روسیه

خانم انسی نژاد دبیر مطالعات اجتماعی، درباره اقدامات امیر کبیر و خدمات ارزنده او به کشور برای دانش آموزان توضیحاتی ارائه می دهد. اما یکی از دانش آموزان سوالی می پرسد، که چرا با وجود این همه خدمات قابل تقدیر دستور برکناری و قتل امیر صادر شد؟ شما نیز با توجه به دانسته های خود در پاسخگویی به این سوال فعال باشید.

بسیاری از اقداماتی که امیرکبیر انجام داده بود مانند نوسازی تشکیلات حکومتی و مبارزه با مفاسد اداری و اقتصادی، قطع نفوذ روسیه و انگلستان در ایران برای بسیاری از وابستگان و درباریان خوشایند نبود و منافع آنها را به خطر می انداخت. به همین خاطر بر اثر توطئه چینی درباریان، شاه دستور برکناری و قتل امیرکبیر را صادر نمود.

پیرمرد و دریا

نوشته ارنست همینگوی

آدم را برای شکست نساخته اند.

آدم ممکنه از بین بره

ولی شکست نمی فوره.

فصل ۷

۱	دانش آموز گرامی مشخص کنید کدامیک از موارد زیر صحیح و کدامیک غلط است. ❖ نهضت تنباکو تجربه ای برای مشروطه بود. ❖ مشروطه در دوره پادشاهی افشاریه رخ داد. ❖ شیخ فضل الله نوری در نهضت تنباکو به شهادت رسید. ■ صحیح □ غلط ■ صحیح □ غلط ■ صحیح □ غلط
۲	جای خالی را با پاسخ مناسب تکمیل کنید. ❖ جنگ جهانی دوم با حمله ناگهانی آلمان به لهستان آغاز گردید. ❖ جنگ جهانی اول پس از چهارسال با پیروزی متفقین به پایان رسید.
۳	دانش آموز ارجمند آیا می توانید در مورد قراردادهای ۱۹۱۹ و ۱۹۰۷ به یکی از سوالات زیر پاسخ دهید؟ الف) زمینه های شکل گیری این دو قرارداد را بنویسید؟ افزایش دخالت های خارجی - بی کفایتی پادشاهان قاجار - اجازه ندادن به دولت و مجلس جهت سرو سامان دادن به اوضاع آشفته کشور ب) نتایج این دو قرارداد را با هم مقایسه کنید؟ در قرارداد ۱۹۰۷ ایران بین دو کشور روسیه و انگلیس تقسیم شد. مشروطه ها خواهان کشته شدند و حرم امام رضا به توپ بسته شد. در قرارداد ۱۹۱۹ اداره امور مالی و نظامی ایران در اختیار کارشناسان نظامی و مالی انگستان قرار گرفت. ج) چه کشورهای بیگانه ای درگیر این قراردادها بودند و به دنبال چه اهدافی بودند؟ روسیه و انگلیس، نفوذ و دخالت در امور داخلی ایران و جلوگیری از پیشرفت ایران.
۴	دانش آموز عزیز متن زیر را بخوانید و سپس به سوالات زیر پاسخ دهید؟ در دوره سلسله قاجاریه رویداد و نهضت بزرگی در ایران اتفاق افتاد، به دنبال این رویداد نظام استبدادی جای خود را به نظام جمهوری داد. بر اساس این تغییر نهادهایی مانند مجلس و هیئت وزیران می توانستند در امور کشور دخالت کنند. الف) نام این رویداد و نهضت چه بود؟ نهضت مشروطه ب) در این متن چند اشتباه علمی وجود دارد آیا می توانید آن را اصلاح کنید؟ نظام پادشاهی استبدادی جای خود را به نظام پادشاهی مشروطه داد و نمادهایی مثل مجلس شورا و هیئت وزیران می توانستند در اداره کشور دخالت کنند.
۵	همانطور که می دانید؛ در گذشته کشور روسیه عامل قراردادهای تحمیلی ننگین مختلفی بر ایران بود. ضمن نام بردن یکی از این قراردادها، اگر شما به جای حکومت قاجاریه بودید چه تدابیری اتخاذ می کردید؟ نام قرارداد: ترکمنچای و گلستان تدبیر و سیاست شما: اجازه ندادن به انگلیس در امر دخالت در امور ایران - مشورت گرفتن از قائم مقام فراهانی - مجازات خائنان - به روز کردن ارتش و مجهز کردن آن ها به سلاح های جدید جنگی.
۶	من کیستم؟ پادشاهی مستبد بودم که با پشتیبانی روسیه مجلس را به توپ بستم و آن را منحل کردم. محمدعلی شاه
۷	دانش آموز گرامی در برخورد با بیگانگان اگر شما به جای حکومت قاجاریه یا پهلوی بودید چه اقداماتی انجام می دادید؟ قاجار: الف: مانع از قتل امیر کبیر ب: امتیاز ندادن به بیگانگان پهلوی: الف: تغییر شیوه حکومت استبدادی و نزدیک شدن هر چه بیشتر به مردم ب: مجهز کردن هر چه بیشتر ارتش جهت مقابله با نفوذ بیگانگان در جنگ جهانی اول و دوم

به سوالات زیر پاسخ کوتاه بدهید.

❖ رضا شاه چگونه امنیت را برقرار می کرد؟

برخی از قیام های آزادی خواهانه و استقلال طلبانه مانند نهضت جنگل را سرکوب کرد.

❖ چرا کشورهای خارجی در ایران دخالت می کردند؟

به دلیل بی کفایتی پادشاهان و خیانت برخی از شخصیت ها

به سوالات زیر پاسخ بلند بدهید.

❖ دانش آموز گرامی با توجه به ناکارآمدی سلسله قاجاریه، آیا می دانید سلسله قاجاریه در مواقع خطر چه سیاستی را اتخاذ

می کردند؟ قاجار در مواقع خطر به جای دفاع دادن امتیازات زیادی به بیگانگان تن می داد. مانند جدا کردن قسمت های زیادی از خاک کشور.

❖ دانش آموز گرامی کودتای ۱۲۹۹ را با کودتای ۱۳۳۲ مقایسه کنید. کودتای ۱۲۹۹ از طریق انگلستان بود ولی ۱۳۳۲ هم انگلستان

و هم امریکا.

در کودتای ۱۲۹۹ انگلیس سعی کرد مهره حامی خود یعنی سید ضیا الدین را به عنوان مهره سیاسی کودتا انتخاب کنند برای پیگیری اهداف استعماری خود. ولی در کودتای ۱۳۳۲ به نفوذ و سلطه آمریکا در ایران کمک کرد از طریق اختلات بین رهبران ملی شدن صنعت نفت.

❖ دانش آموز گرامی چه موانعی باعث شد نهضت مشروطه دستاورد حداکثری نداشته باشد؟ تنظیم شتابان قانون اساسی که

موجب کاستی هایی بود. به توپ بسته شدن مجلس توسط محمد علی شاه با تکیه بر روسیه - اعدام برخی شخصیت های حامی مشروطه - دخالت های زیاد بیگانگان

وقتی حرف می زنیم بیشتر می فوایم فودمان را قانع کنیم نه دیگران را.

کسی که قانع شده باشد، کسی که به اندیشه های فود ایمان داشته باشد اصلا حرف نمی زند.

یادداشت های شعر شلوغ نوشته فریدون تنکابنی

فصل ۸

به عنوان یک ایرانی دلایل نارضایتی مردم از حکومت محمدرضا شاه پهلوی بعد از شکست نهضت ملی شدن صنعت نفت را تفکیک کرده و در یک جدول بنویسید.

حکومت پهلوی به بیگانگان وابسته بود و نفوذ و دخالت کشورهای خارجی به ویژه آمریکا در امور ایران، بر نارضایتی مردم افزوده بود. استبداد و سرکوب عامل دیگری بود که خشم و نفرت ایرانیان را علیه حکومت شاه برمی انگیزت. رژیم پهلوی حقوق ملت و اصول قانون اساسی مشروطه را نادیده می گرفت. نمایندگان مجلس شورای ملی و هیئت وزیران در برابر شاه هیچ اختیاری نداشتند. روزنامه ها آزادی نداشتند. ساواک با شکنجه مخالفان را سرکوب می کرد و عده زیادی از آنها را به اعدام، زندان و تبعید محکوم می کرد.	دلایل سیاسی
حکومت پهلوی به فرهنگ و ارزش های اسلامی توجه نداشت و برنامه های رادیو و تلویزیون و سینما در جهت بی بندوباری و تخریب ارزش های اسلامی بود.	دلایل فرهنگی:
حیف و میل و غارت سرمایه ملی کشور توسط خاندان پهلوی و مقامات حکومت	دلایل اقتصادی:

هریک از موارد زیر مربوط به کدامیک از دلایل ناراضایتی مردم از حکومت محمد رضا شاه پهلوی است؟

- الف) دخالت در امور ایران
ب: عدم توجه به تولیدات داخلی
ج: اجرای برنامه های رادیو تلویزیون برای تضعیف ارزشهای اسلامی
د: حیف و میل و غارت ثروت کشور.

۱- اقتصادی (حیف و میل و غارت ثروت کشور، عدم توجه به تولیدات داخلی)

۲- سیاسی (دخالت در امور ایران)

۳- فرهنگی و اجتماعی (اجرای برنامه های رادیو تلویزیون برای تضعیف ارزشهای اسلامی)

فرض کنید در عصر وقوع انقلاب اسلامی در راهپیمایی ۱۳ آبان ۱۳۵۷ حضور داشتید:

الف) هدف شما از شرکت در راهپیمایی چه بود؟ ۱- پایبند بودن به ارزشهای اسلامی و جلوگیری از تضعیف این ارزشها

۲- عدم دخالت کشورهای بیگانه در کشور ایران

ب) نقش دانش آموزان و سایر اقشار را در به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی بررسی نمایید. ایران با مشکلاتی همچون فساد، ناراضایتی های اقتصادی، سرکوب سیاسی و تبعیض های اجتماعی مواجه بود. این شرایط باعث شد که گروه های مختلف اجتماعی، از جمله دانش آموزان، به میدان بیایند و خواسته های خود را بیان کنند.

دانش آموز عزیز نظر خود را در مورد تغییرات اجتماعی و اقتصادی که دولت آمریکا به شاه توصیه کرده و اقدام امام خمینی (ره) در مبارزه با این تغییرات را طی گزارشی در ۵ سطر ارائه نمایید. ۱- تصویب نامه انجمن های ایالتی و ولایتی که شرط مسلمان بودن برای انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان لغو گردید و دیگر اینکه شرط سوگند به قرآن یاد کردن انتخاب شوندگان به سوگند به کتاب آسمانی تبدیل شد.

۴ اصول شش گانه که محمد رضا شاه آن را با عنوان انقلاب سفید به همه پرسى گذاشت که این اصل موجب افزایش سلطه بیشتر آمریکا بر ایران و وابستگی سیاسی و اقتصادی کشور ما به بیگانگان شد.

در قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ که به خاطر سخنرانی امام در مدرسه فیضیه قم ماموران شبانه خانه ایشان ریختند و امام را دستگیر کردند و عده زیادی از مردم به خاطر اعتراضات کشته شدند و همین موارد انگیزه را برای مبارزه تا سرنگونی حکومت پهلوی تقویت کرد. امام خمینی با لایحه قضاوت سپاری مخالف بود و آن را اقدامی ذلت بار و خلاف استقلال کشور شمرد و شاه را به سبب وابستگی به آمریکا به شدت سرزنش کرد.

۵ دانش آموز عزیز ما شاهد تحریم اقتصادی و جنگ نرم علیه جمهوری اسلامی ایران، پس از پیروزی انقلاب تا کنون بوده ایم با توجه به مطالب کتاب و نظر شخص شما تا چه اندازه قدرت های مستکبر در این دو زمینه موفق بوده اند و راه پیروزی در جنگ نرم خصوصا در میان قشر جوان چیست؟ هدف دشمن در جنگ نرم تغییر ذهن و اراده مردم است تا آنها چیزی را بخواهند که دشمن می خواهد. به همین دلیل اگر دشمن بر فرد یا افرادی غلبه کند آن فرد یا افراد کشته نمی شوند بلکه تبدیل به یک نیروی جدید برای دشمن می شوند. راه پیروزی در جنگ نرم شناخت ارزش های انسانی، تقویت هویت اسلامی - ایرانی، تفکر صحیح و افزایش معنویت و دین داری در دل هاست.

- الف: برقراری نظم و امنیت
ب: عمران و آبادانی روستاها و مناطق محروم
ج: دفاع از آرمانهای انقلاب اسلامی و مرز و بوم کشور
د: گسترش سواد و کاهش بی سوادی در کشور

هریک از موارد فوق مربوط به کدامیک از نهادهای انقلابی پس از پیروزی انقلاب اسلامی است؟

- ۱- نهضت سواد آموزی (گسترش سواد و کاهش بی سوادی در کشور) ۲- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (دفاع از آرمانهای انقلاب اسلامی و مرزو بوم کشور) ۳- کمیته انقلاب اسلامی (برقراری نظم و امنیت) ۴- جهاد سازندگی (عمران و آبادانی روستاها و مناطق محروم)

دانش آموز عزیز نظر خود را در رابطه با توطئه ها و دسیسه های دشمنان به دنبال پیروزی انقلاب اسلامی در ۶ سطر ارائه نماید.

ایجاد شورش و ناامنی

ترور شخصیت ها و مردم انقلابی

جنگ تحمیلی

در سالهای نخست پیروزی انقلاب گروههای ضد انقلاب داخلی با حمایت دشمنان خارجی به ایجاد ناامنی و اغتشاش پرداختند و اموال و دارایی های مردم نیز خسارتهای فراوانی دید.

یکی از اقدام های جنایتکارانه گروههای ضدانقلاب ترور گسترده شخصیت های انقلابی بود آنها حتی به مردم عادی هم رحم نمی کردند و چندین هزار نفر از زن و مرد و پیر و خردسال را به قتل رساندند.

در سال ۱۳۵۹ صدام رئیس حکومت بعثی عراق با فرمان حمله به خرمشهر جنگ علیه ایران را آغاز کرد این جنگ هشت سال طول کشید و بعد از هشت سال پایداری ملت و ایثار رزمندگان به پایان رسید.

من کیستم؟

آمریکایی ها به من توصیه کردند که برای جلوگیری از وقوع قیامهای مردمی و حفظ حکومت در امور مختلف اجتماعی و اقتصادی تغییراتی را ایجاد کنم .

تغییراتی که ایجاد کردم: ۱- تصویب نامه ی انجمن های ایالتی و ولایتی ۲- لایحه ی کاپیتولاسیون (قضاوت سپاری)

دانش آموز عزیز بعد از این که نام من را نوشتی یک مورد دیگر از تغییراتی که به وجود آوردم را ذکر کن . **محمد رضا شاه پهلوی**
۱- اصول شش گانه

محمد رضا شاه بعد از لغو تصویب نامه انجمن های ایالتی و ولایتی اعلام کرد که این تغییر را با عنوان انقلاب سفید به همه پرسى خواهد گذاشت . او عنوان انقلاب سفید را برای کدام تغییر اجتماعی و اقتصادی خود قرار داد ؟ **اصول شش گانه**

"سکوت در برابر حکومت ستمگر کمک به دشمنان اسلام است و از آنان خواست که خطر اسرائیل را به مردم گوشزد کنند." با توجه به مطلب فوق گوینده این سخن چه کسی بود؟ (**امام خمینی (ره)**) ، چه موضوعی را به یاد شما می آورد؟ (**قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲**) و به چه کسانی این مطالب را یاد آوری کرد ؟ (**به مداحان و سخنرانان مذهبی**)

من کیستم ؟ در قم اقامت داشتم ، از برجسته ترین مخالفان انجمن های ایالتی و ولایتی بودم و کاملاً واقف به اینکه هدف حکومت پهلوی از این تغییرات مخالفت با اسلام و تخریب ارزش های اسلامی است . **امام خمینی (ره)**

علت تبعید امام خمینی در ۱۳ آبان ۱۳۴۲ به ترکیه و حدود یک سال بعد از آن از ترکیه به عراق و سپس سکونت در شهر نجف چه بود؟ **حکومت پهلوی دریافت که امام اهل سازش و سکوت نیست .**

جمله پایین به کدام شخصیت اشاره می کند؟

"دادن مصونیت قضایی به آمریکائیان را اقدامی ذلت بار و خلاف استقلال کشور شمرد و شاه را به سبب وابستگی به آمریکا به شدت سرزنش کرد." **امام خمینی (ره)**

گزینه های سمت راست را به گزینه های درست سمت چپ وصل کنید .

"الف"	"ب"
(۱) تسخیر سفارت آمریکا	هشت سال
(۲) جنگ تحمیلی ایران و عراق	وحدت ملی
(۳) انتخابات اولین دوره ریاست جمهوری	۱۳ آبان ۱۳۵۸
(۴) عامل موثر در موفقیت انقلاب اسلامی	اسفند ۱۳۵۸

دانش آموز گرامی :

۱۵ اگر آمریکایی ها در ایران مرتکب هر جرمی می شدند دادگاههای ایران حق رسیدگی به جرم آنها را نداشتند. مربوط به کدام یک از تغییرات اجتماعی و اقتصادی بود ؟ **لایحه کاپیتولاسیون (قضاوت سپاری)**

۱۶ دو مورد از علت نفرت و خشم مردم از شاه و سیاست او را ذکر کردم. لطفا در تکمیل این سوال دو مورد را هم شما بنویسید.
۱- عدم انتقاد روزنامه ها از شاه و مقام های حکومتی ۲- حیف و میل و غارت ثروت های ملی کشور توسط خاندان پهلوی
۳- وابستگی حکومت پهلوی به بیگانگان و دخالت آمریکا در ایران
۴- بی توجهی حکومت پهلوی به فرهنگ و ارزش های اسلامی و تخریب ارزشها از طریق رسانه ها
با توجه به تصاویر، اطلاعات مربوط به هر کدام از شخصیتها را در مستطیل بنویسید .

رئیس شورای انقلاب

دومین رئیس جمهور ایران

نخست وزیر ایران

با ۷۲ تن از یارانش توسط منافقین بر اثر انفجار کشته شدند .

متن زیر را خوانده و به سوالات خواسته شده پاسخ دهید .

یکی از خونین ترین رویدادهای دوران انقلاب اسلامی در روز ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ در تهران به وقوع پیوست. در آن روز که به جمعه سیاه معروف شد، ماموران رژیم به طرز بی رحمانه ای تظاهرات مردم را در میدان ژاله (شهدای کنونی) به خاک و خون کشیدند و عده زیادی را شهید و زخمی کردند. عکس العمل شاه در برابر اعتراضات و تظاهرات مردم متفاوت بود، از یک سو برای فریب ملت پی در پی نخست وزیران خود را عوض می کرد و مدعی آن بود که پیام انقلاب آنها را نشنیده است ولی به خواسته هایشان توجه کرده است . از سوی دیگر به ماموران خود دستور می داد که تظاهر کنندگان را سرکوب کند امام خمینی اقدامات شاه و حامیان خارجی او را خنثی کرد و مانع توقف و انحراف انقلاب از مسیر خود شد .

۱- علت نامگذاری جمعه سیاه چه بود ؟ یکی از خونین ترین رویدادهای دوران انقلاب اسلامی در روز ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ در تهران بود . در آن روز که به جمعه سیاه معروف شد. ماموران رژیم به طرز بی رحمانه ای تظاهرات مردم را در میدان ژاله (شهدای کنونی) به خاک و خون کشیدند و عده زیادی را شهید و زخمی کردند.
۲- جمله غلط در متن را پیدا کرده و صحیح آنرا بنویسید ؟ مدعی آن بود که پیام انقلاب آنها را شنیده است و به خواسته هایشان توجه خواهد کرد.
۳- امام خمینی در مقابل اقدامات شاه و حامیان خارجی او چه واکنشی نشان داد؟ امام خمینی اقدامات شاه و حامیان خارجی او را خنثی کرد و مانع توقف و انحراف انقلاب از مسیر خود شد .

دانش آموز عزیز: با توجه به مطالعه ی درس ۱۵ و ۱۶ ، قیامهای متعددی در این دو درس آورده شده است لطفا به ترتیب این قیامها را در جدول زیر بنویس . ←

قیام ۲۹ بهمن تبریز

قیام ۱۹ دی قم

قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲

جاهای خالی را با کلمات داده شده کامل کنید. (یک کلمه اضافه است).

(تبریز ، استقلال، قانون اساسی، مصطفی خمینی، **جهاد کشاورزی**، جمهوری اسلامی، آزادی)

۲۰ ۱- در سال ۱۳۵۶ **مصطفی خمینی** به طرز مشکوکی درگذشت .
۲- مردم **تبریز** به مناسبت چهلم شهدای ۱۹ دی قم در ۲۲ بهمن قیام کردند.
۳- انقلاب اسلامی ایران با شعار **استقلال و آزادی** و **جمهوری اسلامی** به پیروزی رسید .
۴- بلافاصله پس از همه پرسی تعیین نظام سیاسی مقدمات تدوین **قانون اساسی** جمهوری اسلامی فراهم آمد .

فصل ۹

فرهنگ و هویت

فرهنگ و هویت از مفاهیمی است که در زندگی ما نقش مهمی دارد. فرهنگ مجموعه‌ای از آداب، عادات، ارزش‌ها و رفتارهاست که یک جامعه را مشخص می‌کند. هویت نیز همان چیزی است که ما را از دیگران متمایز می‌کند. در این فصل، به بررسی اهمیت فرهنگ و هویت در جامعه ایران می‌پردازیم.

فرهنگ و هویت از مفاهیمی است که در زندگی ما نقش مهمی دارد. فرهنگ مجموعه‌ای از آداب، عادات، ارزش‌ها و رفتارهاست که یک جامعه را مشخص می‌کند. هویت نیز همان چیزی است که ما را از دیگران متمایز می‌کند. در این فصل، به بررسی اهمیت فرهنگ و هویت در جامعه ایران می‌پردازیم.

فصل ۱۱

خانواده و جامعه

خانواده و جامعه از دو مفهوم کلیدی در زندگی ما هستند. خانواده اولین و مهم‌ترین نهاد اجتماعی است که در آن ما یاد می‌گیریم و رشد می‌کنیم. جامعه نیز مجموعه‌ای از افراد است که با هم زندگی می‌کنند و با هم ارتباط دارند. در این فصل، به بررسی نقش خانواده و جامعه در زندگی ما می‌پردازیم.

خانواده و جامعه از دو مفهوم کلیدی در زندگی ما هستند. خانواده اولین و مهم‌ترین نهاد اجتماعی است که در آن ما یاد می‌گیریم و رشد می‌کنیم. جامعه نیز مجموعه‌ای از افراد است که با هم زندگی می‌کنند و با هم ارتباط دارند. در این فصل، به بررسی نقش خانواده و جامعه در زندگی ما می‌پردازیم.

فصل ۱۲

بهرداری

بهرداری از مفاهیمی است که در زندگی ما نقش مهمی دارد. بهره‌داری به معنای استفاده از منابع و امکانات برای رسیدن به اهداف است. در این فصل، به بررسی اهمیت بهره‌داری در زندگی ما می‌پردازیم.

بهرداری از مفاهیمی است که در زندگی ما نقش مهمی دارد. بهره‌داری به معنای استفاده از منابع و امکانات برای رسیدن به اهداف است. در این فصل، به بررسی اهمیت بهره‌داری در زندگی ما می‌پردازیم.

فصل ۱۱

حکومت و مردم

حکومت و مردم از دو مفهوم کلیدی در زندگی ما هستند. حکومت مجموعه‌ای از افراد و نهادهای است که برای اداره جامعه و رسیدن به اهداف آن تلاش می‌کند. مردم نیز همان کسانی هستند که در جامعه زندگی می‌کنند. در این فصل، به بررسی اهمیت حکومت و مردم در زندگی ما می‌پردازیم.

حکومت و مردم از دو مفهوم کلیدی در زندگی ما هستند. حکومت مجموعه‌ای از افراد و نهادهای است که برای اداره جامعه و رسیدن به اهداف آن تلاش می‌کند. مردم نیز همان کسانی هستند که در جامعه زندگی می‌کنند. در این فصل، به بررسی اهمیت حکومت و مردم در زندگی ما می‌پردازیم.

سوالات بخش اجتماعی

درس‌های

۲۴ - ۱۷

فصل ۹

همه هنجارها مفید و خوب نیستند برای مثال ممکن است در اثر تبلیغات ماهواره‌ای برگزاری جشنهایی مثل هالووین، کریسمس و لنتاین و... در گروههایی از جامعه مثل جوانان رواج پیدا کند.

الف- به نظر شما این جشن‌ها با هویت ملی ما سازگار است؟ خیر - چون این جشن‌ها با هیچکدام از عناصر هویت ملی ما سازگاری ندارد و خلاف شئون اجتماعی و اسلامی است و در تاریخ ما ریشه نداشته و مربوط به کشورهای بیگانه است.

ب- برای جلوگیری از رونق گرفتن این جشن‌ها چه راه‌هایی پیشنهاد می‌کنید؟ تکیه بر عناصر هویت ملی ایرانیان مثل تاریخ کهن و میراث فرهنگی غنی ایران که سرشار از جشن‌ها و مراسم‌های مختلف است.

مریم ۱۵ ساله و دانش آموز کلاس نهم است. او قد بلند است و در تیم بسکتبال مدرسه عضویت دارد. وی فردی مهربان و اهل تعاون و همفکری است.

هویت اخلاقی	مهربان - اهل تعاون و همکاری
هویت جسمانی	جنسیت - سن (۱۵ ساله) - قد بلند
هویت اجتماعی	دانش آموز - عضو تیم بسکتبال

انواع هویت را در متن بالا مشخص کنید:

زمانی که آراین سلیمی در مسابقات المپیک مدال طلا به دست آورد سرود جمهوری اسلامی ایران در فضای سالن پخش شد ایرانیان به حالت احترام ایستادند.

الف- مصداق هویت ملی در متن بالا چیست؟ سرود ملی که نماد سرزمین ایران به عنوان یکی از عناصر هویت ملی است.
ب- شما چه احساسی از پخش سرود ملی هنگام جشن‌ها و مسابقات دارید؟ احساس غرور و افتخار و تعلق خاطر به سرزمین مان.

دربری از جوامع به بعضی از ویژگی‌های هویت جسمانی مثل جنسیت، نژاد، رنگ پوست تاکید می‌شود، نظر شما در این مورد چیست؟
تاکید بر این ویژگی‌ها کار درستی نیست، چون این ویژگی‌ها خلقت خدادادی و انتسابی هستند و انسان‌ها در به دست آوردن آنها اختیاری ندارند.

خانم ستوده عضو انجمن حمایت از بیماران سرطانی است. دفتر انجمن در مرکز شهر قرار دارد. او به شدت اهل کمک کردن به دیگران است و برای جلب رضایت خداوند به نیازمندان اتفاق می‌کند و در دیدار و عیادت از بیماران سرطانی به آنان امید و روحیه می‌دهد.

نماد	دفتر انجمن
هنجار	حمایت از بیماران - امید و روحیه دادن به بیمار
ارزش	اتفاق - کمک کردن
عقیده	جلب رضایت خداوند

لایه‌های فرهنگ را در متن بالا مشخص کنید؟

بخش‌هایی از فرهنگ که مربوط به یک قوم، گروه یا قشر و صنف است خرده فرهنگ نامیده می‌شود. آیا می‌توانید چند نمونه از خرده فرهنگ‌های رایج در ماه رمضان را در شهر یا روستای خود بیان کنید؟ افطاری دادن به نیازمندان و فقیران - تهیه بسته‌های معیشتی برای خانواده‌های نیازمند - پختن آش رشته و شله زرد - بیدار کردن همسایه‌ها برای خوردن سحری...

همان طور که میدانید خانواده اولین و مهمترین قانون اجتماعی شدن فرد است. دانش آموز گرامی "شما در خانواده چه چیزهایی را آموخته اید که به فرآیند اجتماعی شدنتان کمک کرده است؟"

چهار نمونه بنویسید. رعایت آداب مهمانی، احترام گذاشتن به بزرگترها، چگونه لباس پوشیدن، عبادت و دعا

شعرزیبای زیر از فردوسی بیانگر کدام ویژگی هویت ایرانی است؟ اهمیت آن چیست؟

چو ایران نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه روی یکسر به جنگ آوریم جهان بر بد اندیش تنگ آوریم

سرزمین که از مهمترین عناصر شکل دهنده هویت ملی است.

ارزشی متفاوت با سایر مکانها دارد و احساس خاصی را در انسان به وجود می‌آورد. به گونه ای که جانفشانی در راه آن وظیفه میشود.

در جدول زیر چهار ویژگی هویتی خود را بنویسید و اکتسابی یا انتسابی بودن، فردی یا اجتماعی بودن و ثابت یا متغیر بودن آن را تعیین کنید؟

ویژگی‌های من	اکتسابی	انتسابی	فردی	اجتماعی	ثابت	متغیر
صبر بودن	*		*			*
دانش آموز بودن	*			*		*
متولد اراک		*	*		*	
زیرک بودن	*		*			*

۹

متن زیر بر اساس چند نمونه از ویژگی‌های مشترک جامعه ایرانی (هویت ملی) نوشته شده است. دو نمونه از این ویژگی‌ها را از متن استخراج کرده و بنویسید.

مردم ایران از گذشته‌های دور در فلات ایران ساکن شده‌اند و ملت ایران را تشکیل داده‌اند. ایران جایگاه تمدن‌های ریشه‌دار قدیمی بوده است. ارزشها و حتی نظام سیاسی و قوانین ما از دین اسلام نشأت گرفته است. اقوام ایرانی دهها اثر ادبی و علمی و فرهنگی پدید آورده‌اند. در این متن به چهار ویژگی سرزمین، تاریخ کهن، دین اسلام و زبان فارسی اشاره شده است.

۱۰

هر یک از هنجارهای زیر مبتنی بر کدام ارزشها و عقاید اسلامی است؟

فرزندان در روزهای تعطیل به دیدار پدر و مادر خود و بزرگترهای فامیل می‌روند. اعتقاد دینی ما به صلح و احترام به بزرگترها در اواخر هر سال مراسم عترافشانی و غبارروبی و گلباران مزار شهدا انجام می‌شود. جایگاه والای شهدا در اعتقادات دینی ما وادای احترام به آنان

۱۱

هنگام ذکر نام پیامبر گرانقدر اسلام حاضران صلوات می‌فرستند. احترام ما به بزرگان دین و مقام والای پیامبر اکرم(ص)

قسمتهای مشخص شده در متن زیر کدام لایه‌های فرهنگ را نشان می‌دهد؟

در دهه اول ماه محرم در مسجد محله‌ی ما مراسم عزاداری امام حسین(ع) برگزار می‌شود. عَلم عزای امام حسین(ع) جلوی در ورودی مسجد قرار داده می‌شود و عزاداران به سینه زنی و نوحه خوانی می‌پردازند.

افرادی برای برآورده شدن حاجات خود بین عزاداران نذری پخش می‌کنند و عده‌ای هم به دلیل حفظ محیط زیست و اهمیت بازیافت ظروف یکبار مصرف را جمع‌آوری می‌کنند.

۱۲

نماذ = علم عزای امام حسین(ع)

هنجار = سینه زنی و نوحه خوانی

عقیده = پخش نذری برای حاجت روا شدن

ارزش = احترام به طبیعت

هر یک از واژه‌های زیر به کدام ویژگی هویت ملی ایران اشاره دارد؟

زبان و خط مشترک	تابلوی خطاطی روی دیوار
سرزمین	نقشه ایران
دین	اقامه نماز جماعت در صحن حرم حضرت معصومه(س)

۱۳

فصل ۱۰

کدام جمله صحیح است؟

الف) انسان در دوران بین کودکی و سالمندی نیاز به حمایت و مراقبت خانواده ندارد. ☐

ب) انسان در تمام دوره زندگی به حمایت و مراقبت خانواده نیاز دارد. ☒

ج) افراد تنها به محبت و حمایت عاطفی خانواده نیاز مندند. ☐

د) در گذشته زنان در برطرف کردن نیاز های اقتصادی خانواده نقشی نداشتند. ☐

افرادی که ازدواج نمی کنند یا دیر ازدواج می کنند با چه آسیب ها و مشکلاتی مواجه می شوند؟ چهار مورد

- ۱- احساس تنهایی ۲- عدم داشتن فرزند و خانواده ۳- ادامه نیافتن نسل به دلیل نداشتن فرزند ۴- به هم ریختن آرامش روانی مانند افسردگی ۵- امکان افزایش گناه برای فرد ۶- ایجاد مشکل در برقراری روابط اجتماعی با دیگران و...

هر یک از تصاویر زیر کدام کارکرد خانواده را نشان می دهد؟

حمایت و مراقبت

فرزند آوری و تجدید نسل

دولت در چند سال اخیر بر فرزند آوری (جوانی جمعیت) تاکید زیادی دارد و مشوق هایی را هم در این زمینه در نظر گرفته است. به نظر شما علت چیست؟

۴ زیرا اولین شرط بقای جامعه جمعیت است و بدون وجود جمعیت کافی فعالیت های جامعه دچار اختلال می شود و کشور از رشد و پیشرفت محروم می ماند و حتی جامعه به سمت نابودی می رود. از آنجایی که کشور ما در سال های اخیر با کاهش نرخ رشد جمعیت مواجه است دولت تصمیم گرفت بر فرزند آوری تاکید کند و برنامه هایی را اجرا نماید.

افزایش خانواده های تک فرزند چه پیامد های نامطلوبی برای جامعه و افراد به دنبال دارد؟ (چهار مورد)

۵ جامعه با کاهش جمعیت مواجه خواهد شد - فرزندان این خانواده ها در زمینه اجتماعی شدن و رشد اجتماعی دچار مشکل می شوند - همبازی ندارند و از رقابت ها و الگوبرداری از رفتار خواهر و برادر محروم می شوند - از لذت ارتباطات وسیع و حمایت برادر و خواهر محروم می شوند - در آینده فرزندانشان از داشتن عمه، خاله، عمو و دایی محروم می شوند.

خانواده متعادل و مطلوب را با خانواده نامتعادل مقایسه کنید.

۶ اگر خانواده ای بتواند وظایف خود مانند فرزند آوری و اجتماعی کردن افراد را به خوبی انجام دهد، می توان از آن به عنوان خانواده مطلوب یا متعادل یاد کرد. به عکس، وقتی خانواده نتواند وظایف خود را به خوبی انجام دهد، دچار آسیب شده است. در چنین حالتی، رابطه خانواده با دیگر نهادهای جامعه نیز دچار مشکل میشود و در نهایت، آسیب به همه جامعه سرایت می کند.

چرا از دید گاه اسلام مهم ترین ملاک های همسر گزینی ایمان و اعتقادات دینی و همچنین اصالت خانوادگی است؟

۷ **اعتقادات دینی:** زیرا یکی از ارکان حفظ نظام خانواده، اعتقادات انسان است. کسی که پایبند به دین نباشد هیچ ضمانتی وجود ندارد که به رعایت حقوق همسر و زندگی مشترک پایبند باشد. پس افراد باید در هنگام ازدواج کسی را انتخاب کنند که هم دیندار باشد و هم در این زمینه با او هم عقیده باشد.

اصالت خانواده: اصالت خانوادگی به معنی شهرت، ثروت و موقعیت اجتماعی نیست. بلکه به معنی پاکی و حیا و دین داری خانواده است توجه کنیم که ازدواج به معنی پیوند با یک خانواده، قوم و حتی نژاد است. و این شخص بیشتر خصوصیات اخلاقی، فکری، معنوی و جسمی و... را از خانواده فرا گرفته است.

۸	به نظر شما در انتخاب صحیح همسر توجه به یک عامل، مثلاً زیبایی ظاهری کافی است؟ چرا؟ خیر چون توجه به یک معیار و غافل ماندن از ویژگی های دیگر احتمال شکست خوردن در زندگی مشترک را بالا می برد مثلاً ممکن است فردی همسر زیبا انتخاب کند اما آن ها از نظر اخلاقی و اعتقادی با هم سازگاری نداشته باشند. درین صورت دچار مشکلات فراوانی خواهند شد.
۹	پیامبر(ص) و امامان با اعضای خانواده (همسر و فرزندان) خود چگونه رفتار می کردند؟ این نوع رفتار چه تاثیری بر خانواده دارد؟ (ذکر حدیث یا روایت) اخلاق و رفتار رسول خدا(ص) در خانه و با زن و فرزندان، بسیار مهربانانه و دوستانه بود. به آنان اظهار محبت می کرد. خوش اخلاق و خندان بود. در کارهای خانه به آنان کمک می کرد. هرگز تندی نمی کرد و لغزش ها را نادیده می گرفت. به کودکان بسیار مهربان بود و با آنان بازی می کرد. رسول خدا(ص) در خانه، در کارها به خانواده کمک می کرد؛ گوسفند می دوشید، کفش خود را می دوخت، کارهای خود را به دوش دیگران نمی انداخت، به چارپایان علف می داد، خانه را جارو می کرد، پای شتر را می بست، با خدمت گزار خود غذا می خورد، خمیر می کرد و لوازم زندگی را از بازار می خرید. امام علی(ع) فرمود: ((به خدا قسم هرگز کاری نکردم که فاطمه (سلام الله علیها) خشمگین شود او نیز هیچ گاه مرا خشمگین نکرد.)) این رفتار ها باعث صمیمیت و دوام خانواده می شود و خانواده به هدف های خود می رسد و اگر مشکلی در خانواده ایجاد شود با همدلی و همکاری برطرف می شود.
۱۰	زهرا کلاس نهم است. او دو خواهر و یک برادر بزرگ تر از خود دارد. پدر آن ها مدتی است که بیمار است و مادر آن ها هم از کمر درد رنج می برد. هر کدام از آن ها برای عبور از این مشکلات چه وظایفی دارند؟ اعضای خانواده باید با توکل به خدا، صمیمیت و همکاری بین خود را بیشتر کنند و با در پیش گرفتن صبر و شکیبایی و دعوت یکدیگر به صبر، این مشکلات و حوادث را مدیریت کنند و نگذارند که خانواده دچار بحران شود و آسیب ببیند. در مورد فوق زهرا و اعضای خانواده باید تقسیم کار کنند و با راهنمایی مادر کار های ضروری خانواده را انجام دهند. علاوه بر این آن ها باید مدتی صرفه جویی کنند و مخارج غیر ضروری را حذف کنند تا والدین آن ها سلامتی خود را به دست آورند.
۱۱	چرا زن و شوهری که از نظر فرهنگی و اعتقادی تفاوت زیادی باهم دارند، دچار ناسازگاری می شوند؟ مثال ۱: فردی که در خانواده مذهبی بزرگ شده است اگر با فردی از خانواده غیر مذهبی ازدواج کند در طول زندگی دچار مشکل و ناسازگاری خواهند شد مانند نوع پوشش نوع مهمانی حتی روابط با اقوام و غیره مثال ۲: فردی از خانواده ثروتمند با فردی از خانواده فقیر ازدواج کند در موارد زیادی ممکن است با مشکل روبرو شوند مانند نحوه خرج کردن پول و یا مهمانی دادن و رضایت از زندگی و غیره
۱۲	احمد با والدینش در مورد موضوعی دچار اختلاف شده است. او چگونه باید مشکل خود را مطرح و حل کند؟ (چهار مورد) در هنگام صحبت حتما احترام آنها را رعایت کند - مشکل را دقیق و کامل بیان کند و احساس خود را نیز نسبت به آن، مطرح کند - وقتی که فرد مقابل خسته است یا وقت کافی ندارد یا ذهن او به شدت به مسئله دیگری مشغول است، مشکل خود را مطرح نکند - هنگامی که عصبانی یا شدیداً ناراحت است، صبر کند تا کمی آرام شود، سپس با اعضای خانواده صحبت کند - پس از طرح مشکل، راههای پیشنهادی خود را مطرح کند - مشکلات و مسائل خانواده خود را، تا جای ممکن در خانه حل کرده و از بازگو کردن آنها به دیگران خودداری کند.
۱۳	فرزاد به مادر خود اعتراض کرد که چرا هر هفته باید به دیدار فامیل برویم. این چه کاری است و چه فایده ای دارد؟ مادر در جواب گفت: به این کار صلۀ ارحام می گویند که در دین اسلام به آن سفارش شده است. ما باید به دیدن خویشان و اقوام برویم و از حال آن ها با خبر شویم و اگر مشکلی دارند به آن ها کمک کنیم آن ها هم همین کار را نسبت به ما انجام می دهند این کار باعث صمیمیت و همبستگی بین فامیل می شود. تلفن و پیامک خوب است ولی هرگز جای دیدار از نزدیک را نمی گیرد.

جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

- ❖ اجرای عدالت یکی از وظایف حکومت است.
- ❖ یکی از وظایف اصلی حکومت وضع قوانین و مقررات در امور مختلف می باشد.
- ❖ رعایت قانون جامعه را به سمت عدالت اجتماعی پیش می برد.
- ❖ مهم ترین وظیفه شهروندان در قبال یکدیگر رعایت حقوق است.
- ❖ در یک جامعه حکومت موظف است حقوق شهروندان را تضمین کند.
- ❖ در هر کشور حقوق و تکالیف شهروندی بر اساس قوانین به خصوص قانون اساسی تعیین می شود.

ماجرای زیر را به دقت بخوانید. سپس درست یا نادرست بودن آنها را مشخص کنید.

زهره دانش آموز پایه نهم است او همیشه خانواده خود را به مشارکت در امور اجتماعی و سیاسی کشور تشویق می کند و این مشارکت را از مصادیق تکالیف شهروندی می داند. درست

پدر فاطمه مهندس راه و شهر سازی است. فاطمه از پدر خود می خواهد در انتخابات شورای شهر شرکت کند و از توانایی خود برای پیشبرد برنامه های عمرانی شهر همدان استفاده کند. فاطمه شرکت در انتخابات شورای شهر را هم تکلیف و هم حقوق شهروندی می داند. درست

مریم در پاسخ به یکی از سؤالات آزمون درس بیست و یک مطالعات اجتماعی در مورد شکل حکومت جمهوری اسلامی، نوشته است که در حکومت جمهوری مردم در تصمیم گیری های سیاسی نقشی ندارند. نادرست

در کلاس ۹۰۲ در مورد وظایف حکومت ها بین گروه های دانش آموزان مناظره ای انجام شد. در این مناظره یکی از گروه ها معتقد است وظایف حکومت ها در همه کشورها یکسان است و تفاوت اساسی میان آن ها وجود ندارد. نادرست

فردی بدون مجوز اقدام به ساخت خانه ای که مشرف به خانه های همسایگان است، نموده است. با این کار موجب سلب آسایش همسایگان شده است. همسایه ها به این کار او معترض هستند. اما این فرد به ایشان می گوید: این کار از حقوق شهروندی است و طبق اصل چهارم قانون اساسی، شهروندان مجاز هستند در هر شرایطی از حقوق شهروندی استفاده کنند. نادرست

در یکی از نشست های تخصصی کارشناسان در یک ویژه برنامه تلویزیونی، با موضوع حکومت و مردم، یکی از کارشناسان بیان کرد که برنامه ها و اقدامات حکومت ها با همکاری و تعامل مسئولان دولت به هدف می رسد. درست

گزینه درست را انتخاب کنید.

خانم احمدی دبیر مطالعات اجتماعی پایه نهم، در تدریس درس نهاد حکومت، به دانش آموزان خود مطالبی را بیان و سپس سوالی را مطرح نمود. "همان طور که می دانیم برای اداره بهتر کشور، حکومت ها وظایفی بر عهده دارند و برای اداره کشور از قوانین استفاده می کنند. به نظر شما حکومت باید برای کدام مورد که اهمیت بیشتری دارد، قوانینی وضع کند؟

الف- آزادی ب- رفاه ج- نظم و امنیت^۷ د- محدود کردن شهروندان

روژان در سنینج زندگی می کند، معلم او در کلاس درس، مطالب را علاوه بر زبان فارسی، گاهی به زبان کردی برای دانش آموزان توضیح می دهد. این مورد مربوط به کدام یک از حقوق شهروندی می شود؟

الف- مشارکت سیاسی ب- برخورداری از عدالت قضایی ج- حقوق فرهنگی^۷ د- برخورداری از عدالت قانونی

هر سال در مناسبت های مختلف مانند سالروز پیروزی انقلاب اسلامی با عفو و تخفیف مجازات محکومان در حدود موازین اسلامی موافقت می شود. این اقدام از اختیارات کدام مقام در حکومت جمهوری اسلامی است؟

الف- رئیس قوه قضاییه ب- رئیس مجلس شورای اسلامی ج- رهبر^۷ د- رئیس قوه مجریه

پس از تدریس درس حقوق و تکالیف شهروندی توسط معلم، برای یکی از دانش آموزان این سوال ایجاد شده است که کدام یک از موارد زیر از حقوق شهروندی محسوب نمی شود؟

الف- رانندگی با سرعت بالا در خیابان^۷ ب- آموزش ج- آزادی بیان د- احترام به قوانین

درانتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۳، ریحانه از پدرش که خود را برای شرکت در انتخابات آماده می کرد پرسید، آیا مردم برای انتخاب همه مسئولان کشور به پای صندوق های رأی می روند؟ پدر پاسخ داد که طبق قانون اساسی کشور، انتخابات در کشور ما به صورت مستقیم و غیر مستقیم انجام می شود. انتخابات ریاست جمهوری مستقیم و و انتخاب به صورت غیر مستقیم است. به نظر شما پاسخ پدر ریحانه کدام گزینه است؟

الف- رهبر^۷ ب- نمایندگان مجلس ج- اعضای شورای شهر د- اعضای مجلس خبرگان

زینب دانش آموز پایه نهم شهر همدان، از طرف آموزش و پرورش ناحیه یک به عنوان نماینده دانش آموزان دوره اول متوسطه ناحیه یک، برای دیدار با استاندار انتخاب شده است. او به دبیر خود پیشنهاد داده است که انتقادات و نظرات دانش آموزان را دسته بندی کرده و در این دیدار با استاندار در میان بگذارد. دبیر از این پیشنهاد استقبال کرده و به او می گوید این اقدام ریحانه مطابق با اصل هشت قانون اساسی است. به نظر شما این اقدام ریحانه که مطابق با اصل هشت قانون اساسی است، مرتبط با کدام مورد زیر است؟

الف- حفظ اقتدار کشور ب- وظایف متقابل دولت و ملت^۷ ج- تعامل حکومت و مردم د- رعایت حقوق شهروندی

متن را با کلمات مناسب کامل کنید.

دبیر مطالعات اجتماعی پایه نهم از دانش آموزان خواسته است در مورد سرپرستی در کشور تحقیق کنند و در تحقیق خود از کتاب قانون اساسی استفاده نمایند. زهرا از دانش آموزان کلاس پس از مطالعه اصل پنج قانون اساسی، متوجه شده است که در کشور ما طبق اصل پنجم قانون اساسی سرپرستی جامعه اسلامی بر عهده ----- است. (قوای سه گانه- فقیه جامع الشرایط- مردم)

همان طور که می دانید، شکل حکومت در کشور ما جمهوری اسلامی است. کلمه جمهوری در حکومت ما نشان می دهد که در این نوع حکومت ----- به رسمیت شناخته شده است. (مشارکت مردم- قوانین اجتماعی- احکام اسلامی)

سما دانش آموز پایه نهم است. او در مورد عملکرد نمایندگان مجلس از معلم خود سؤال می کند و نسبت به برخی اقدامات قوه مجریه انتقاداتی مطرح می کند. اما معلم به او می گوید که نمایندگان مجلس زیر مجموعه قوه مجریه نیستند و نمایندگان مجلس شورای اسلامی و ----- زیر مجموعه قوه مقننه محسوب می شوند. (وزیران - قضات دادگستری ها - اعضای شورای نگهبان)

پدر نازنین از وارد کنندگان دارو به کشور است. او باید مبلغی بابت واردات دارو به دولت پرداخت کند. خانواده نازنین از این موضوع دلگیر هستند. اما نازنین با توجه به مطالبی که در درس حقوق و تکالیف شهروندی آموخته است، به اعضای خانواده خود توضیح می دهد که این پرداخت ----- نام دارد که شهروندان باید در مقابل خدمتی که از دولت دریافت می کنند بپردازند و این کار از تکالیف شهروندی محسوب می شود. (مالیات - عوارض - هزینه)

تصور کنید در جامعه ای قوانین وجود دارد، اما حکومتی برای اجرای آن وجود ندارد. این وضعیت چه پیامدی بر جامعه خواهد داشت؟ (چهار مورد بیان شود)

۱- قوانین اجرا نخواهند شد. ۲- اختلافاتی که در جامعه به وجود می آیند حل و برطرف نمی شود. ۳- نهادی برای ایجاد هماهنگی میان فعالیت های مختلف جامعه وجود نخواهد داشت. ۴- دفاع از کشور دچار مشکل خواهد شد. ۵- جامعه دچار اختلال و هرج و مرج می شود. ۶- نیازهای و معنوی افراد جامعه برطرف نخواهد شد.

۷	به نظر شما چرا تشکیل حکومت برای هر جامعه ای ضروری است؟ زیرا در زندگی اجتماعی نیازهای مشترکی وجود دارد و افراد جامعه برای تنظیم امور زندگی خود به نهادی نیاز دارد که قوانینی وضع کند، آن ها را اجرا کند و بر اجرای آن نظارت داشته باشد. نظم و امنیت را برقرار کند، از کشور دفاع کند.
۸	به نظر شما سه وظیفه اصلی حکومت در هر جامعه ای کدام موارد است؟ دلیل بیاورید. ۱- وضع قوانین و مقررات: هر جامعه ای برای تنظیم امور خود به قوانین و مقررات نیاز دارد ۲- اجرای قوانین: برای این که میان بخش های مختلف جامعه هماهنگی ایجاد شود باید قوانین اجرا شوند ۳- برقراری نظم و امنیت: بدون نظم و امنیت یک جامعه به اهداف خود نخواهد رسید.
۹	به نظر شما چه رابطه ای بین قانون و حکومت وجود دارد؟ پاسخ خود را شرح دهید. افراد یک جامعه برای رفع نیازهای مشترک خود و نیز برای تنظیم امور خود به قوانین نیاز دارند و برای این که قوانین به خوبی اجرا شوند نیاز به حکومت است. (دانش آموز با توجه با آموخته های خود از درس و مفاهیم دریافتی به سؤال پاسخ می دهد.)
۱۰	با توجه به نقش مردم در حکومت جمهوری، به نظر شما حکومت در چه صورتی می تواند به اهداف خود دست یابد؟ در حکومت جمهوری مردم در اداره کشور نقش و مشارکت دارند و حکومت باید به افرادی از مردم جامعه سپرده شود که وظایف حکومت را به درستی انجام دهند. پس زمانی به اهداف خود می رسد که مردم با حکومت در اداره کشور همکاری کنند. (دانش آموز با توجه به مطالب درسی و آنچه آموخته است به سؤال پاسخ می دهد)
۱۱	با توجه به مطالبی که در مورد شکل حکومت در دوره پهلوی در درس تاریخ آموخته اید، ویژگی های حکومت در دوره پهلوی را با حکومت جمهوری اسلامی در چهار مورد مقایسه کنید. ۱- در دوره پهلوی شکل حکومت استبدادی (سلطنتی) بود در دوره حاضر به شکل جمهوری می باشد. ۲- در دوره پهلوی حکومت اسلامی نبود، در عصر حاضر اسلامی است. ۳- در دوره پهلوی مردم در اداره کشور نقشی نداشتند، در عصر حاضر مردم در اداره کشور نقش و مشارکت دارند. ۴- زمامداران جمهوری اسلامی باید افرادی مؤمن و معتقد به اسلام و متعهد به اجرای آن باشند.
۱۲	به نظر شما چرا وجود قانون برای هر حکومتی ضروری است؟ حکومت برای رفع نیازهای جامعه و تنظیم امور جامعه به قانون نیاز دارد.
۱۳	به نظر شما اگر در جامعه ای قانون وجود نداشت، روابط بین مردم چگونه می شد؟ چون مقرراتی برای تنظیم امور وجود نداشت، نظم و امنیت در جامعه از بین می رفت و میان فعالیت های مختلف هماهنگی وجود نداشت. در نتیجه جامعه دچار اخلاص و هرج و مرج می شد.
۱۴	به نظر شما چرا از دیدگاه اسلام تشکیل حکومت برای جامعه یک ضرورت است؟ زیرا بسیاری از احکام الهی مانند عدالت جز با تشکیل حکومت تحقق نمی یابد.
۱۵	از دیدگاه اسلام چه کسانی لیاقت و شایستگی حکومت و اداره جامعه را دارند؟ دلیل اسلام از این دیدگاه را تحلیل نمایید. از وظایف اصلی حکومت از نظر اسلام اجرای عدالت است. قوانین باید عادلانه باشند و کسانی که قانون را اجرا می کنند باید دو ویژگی داشته باشند. عدالت را شناخته و به عدالت رفتار کنند. به همین دلیل، برای حکومت فقط افرادی شایستگی دارند که قوانین الهی را بدانند و هم از بقیه افراد با تفاوت بود و از نظر عدالت از آن ها بالاتر باشند.
۱۶	وظیفه امت اسلامی را از دیدگاه اسلام، برای تشکیل حکومت اسلامی شرح دهید. امت اسلامی باید از قبول حکومت های غیر الهی و طاغوتی خودداری کنند و برای شکل گیری امامت و ولایت الهی بر اساس قوانین و ارزش های اسلامی از هیچ تلاشی و مجاهدتی دریغ نکنند.

۱۷	رهبر مدیریت کلان و ارزشی کشور را بر عهده دارد ، این جمله به چه معناست؟ یعنی مراقب حرکات کلی کشور است تا از اهداف و ارزش های انقلاب اسلامی منحرف نشود.
۱۸	به نظر شما کدام ویژگی هایی که در اصل پنجم قانون اساسی برای رهبر جمهوری اسلامی لازم می داند مهم تر است؟ برای پاسخ خود دلیل بیاورید. عدالت - تقوا - آگاه به زمان باشد - شجاع باشد - مدیر و مدبر باشد.
۱۹	دانش آموز بنابر نظر خود ویژگی را انتخاب و برای آن دلیل ذکر می کند . به عنوان مثال : آگاه به زمان تا بتواند بر اساس شرایط و مقتضیات بهترین تصمیم را بگیرد.
۲۰	پدر ضحی عضو شورای شهر است. ضحی از پدر خود دلیل توجه قانون اساسی به تشکیل شورای شهر و روستا در کشور را می پرسد. به نظر شما پدر ضحی چه پاسخی به او خواهد داد؟ زیرا حکومت ما جمهوری است. یعنی باید مردم در همه شئون حکومت نقش و مشارکت داشته باشند.
۲۱	مریم در یک گروه مجازی آموزشی با دانش آموزانی از ملیت های مختلف عضویت دارد. در یک گفتگو میان اعضای گروه قرار شد هر یک از اعضا ویژگی های حکومت کشور خود را به دیگران معرفی کند. به مریم کمک کنید، مهم ترین ویژگی های حکومت کشور ایران را در چهار مورد بیان کند. ۱- حکومت ما از نوع جمهوری اسلامی است. ۲- بنیان گذار این نوع حکومت امام خمینی است. ۳- کلمه جمهوری نشان می دهد شکل حکومت ما جمهوری است و مردم در آن حق انتخاب و مشارکت دارند. ۴- کلمه اسلامی نیز یعنی محتوای حکومت اسلامی است و کشور ما بر اساس قوانین اسلامی اداره می شود. ۵- مسئولین حکومت ما باید معتقد به اسلام و متعهد به اجرای قوانین اسلام باشند.
	در یک نشست دوره ای قوه قضاییه، سخنگوی این قوه نسبت به افزایش قانون شکنی در میان جوانان به دستگاه اجرایی کشور هشدار داد. الف- مخاطب قوه قضاییه کدام رکن حکومت است؟ قوه مجریه ب- دو مورد از مهم ترین وظایف این رکن در جامعه را ذکر نمایید. اجرای قوانین - عمران و آبادی کشور - تعلیم و تربیت - ایجاد وسایل و امکانات لازم برای رفع نیازهای معیشتی، اجتماعی و اقتصادی مردم - حمایت از گروه های خاص و نیازمند - ایجاد هماهنگی بین فعالیت های مختلف اقتصادی و اجتماعی - مدیریت منابع طبیعی و ثروت هایی به عموم مردم تعلق دارند. ج- به نظر شما دلیل هشدار قوه قضاییه به نهادهای اجرایی کشور چه می تواند باشد؟ قوه مجریه وظیفه اجرای درست قوانین در کشور را بر عهده دارد و از طرفی مسئول تعلیم و تربیت و رفع نیاز های مردم جامعه و هماهنگی میان فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی را بر عهده دارد و کوتاهی این قوه در انجام وظایف خود موجب بروز مشکلات زیادی در جامعه خواهد شد. (نظر دانش آموز که منطبق با مفاهیم درس باشد).

فرض کنید می خواهید در سازمان همکاری اسلامی که هر سه سال یکبار در یکی از کشورهای مسلمان ۵۷ عضو این سازمان برگزار می شود، در مورد ماهیت حکومت از دیدگاه اسلام سخنرانی کنید. با توجه به شرایط امروز جهان و وجود دیدگاه های مختلف در مورد شیوه های حکمرانی در جهان، در دفاع از این دیدگاه چه موارد مهمی را بیان خواهید کرد؟ در مطالب خود به آیات قرآن کریم استناد نمایید. (در پاسخ به هشت مورد مهم اشاره شده باشد).

۱- از نظر اسلام وجود حکومت برای جامعه ضروری است. ۲- بسیاری از احکام الهی مانند عدالت فقط با تشکیل حکومت امکان پذیر است. ۳- مبدأ قوانین حکمت و اراده خداوند است. ۴- عقل و وحی دو وسیله اصلی برای شناخت قوانین اجتماعی هستند. ۵- عدالت، آزادی از بندها و موانع سعادت، استقلال و نفی سلطه بیگانگان، ظلم نکردن، مسئولیت در قبال مظلومان از قوانین و ارزش های اسلامی است. ۶- مجریان قوانین عادلانه باید عدالت را بشناسند و به عدالت رفتار کنند. ۷- برای حکومت و اداره جامعه فقط افرادی که قوانین الهی را بشناسند و به آن عمل کنند شایستگی دارند. ۸- پیامبران و سپس امامان معصوم و در غیاب ایشان افراد با تقوا و عادل آگاه به دستورات اسلام که می توانند دسورات اسلام را با شرایط و زمان های مختلف تطبیق دهند، ادامه دهنده راه ایشان هستند. ۹- امت اسلام باید باید از پذیرش طاغوت خودداری کنند و برای شکل گیری امامت و ولایت الهی بر اساس اسلام تلاش و مجاهدت کنند. ۱۰- استناد به آیه ۵۹ سوره نسا و آیه ۲۵۷ سوره بقره (دانش آموز بر اساس برداشت خود از دیدگاه اسلام به چهار مورد مهم اشاره نماید).

همانطور که می دانید رهبر معظم انقلاب در مناسبت های مختلف و موقعیت های حساس جامعه، توصیه هایی را خطاب به کارگزاران حکومتی بیان می کنند. اهداف رهبر انقلاب را از این اقدام تشریح کنید.

رهبر انقلاب مدیریت کلان و ارزشی کشور را برعهده دارند و بر این اساس باید مراقب حرکت کلی کشور باشند تا از اهداف و ارزش های انقلاب منحرف نشود. هم چنین رهبری به عنوان مهم ترین رکن حکومت است که بر کار قوای سه گانه نظارت می نمایند. (دانش آموز به مفاهیم اصلی ذکر شده اشاره نماید).

همانطور که می دانید رهبری در جمهوری اسلامی بر پایه ولایت فقیه است. ولایت به چه معناست؟ ارتباط آن را با اصل پنجم قانون اساسی تشریح کنید.

ولایت به معنای سرپرستی است و از دیدگاه اسلام پیامبران و امامان معصوم از طرف خداوند نمایندگی دارند که مردم را سرپرستی کنند. در اصل پنجم قانون اساسی در زمان غیبت امام زمان جامعه اسلامی باید توسط فقیه عادل و باتقوا، آگاه به زمان، شجاع و مدیر و مدبر سرپرستی شود.

هر کدام از موارد زیر از وظایف کدام قوای سه گانه است؟ در جدول بنویسید.
(عمران و آبادی کشور - رسیدگی به اختلاف ها و شکایت ها - وضع قوانین)

الف- قوه مقننه	ب- قوه مجریه	ج- قوه قضائیه
وضع قوانین	عمران و آبادی کشور	رسیدگی به اختلاف ها و شکایت ها

هر یک از تصاویر زیر مربوط به کدام قوای سه گانه کشور ما می باشد ؟

قوه مجریه

قوه قضائیه

قوه مقننه

برای مطالب داده شده در شکل، چند سؤال طرح نمایید.

۱- ارکان حکومت جمهوری اسلامی را نام ببرید.

۲- مهم ترین رکن حکومت جمهوری اسلامی، کدام رکن است؟

۳- قوای سه گانه جمهوری اسلامی را ذکر کنید.

۴- قوای سه گانه در حکومت جمهوری اسلامی زیر نظر کدام مقام

فعالیت می کنند؟

۵- رهبری در جمهوری اسلامی بر چه پایه ای است؟

۶- مهم ترین رکن حکومت اسلامی بر اساس کدام قانون تعیین شده است؟

با توجه به آیه قرآن که در تصویر آمده است، توضیح دهید چرا مبدأ اصلی قوانین برای برپایی حکومت از دیدگاه اسلام، حکمت و اراده خداوند است؟

زیرا خداوند مالک تمام جهان هستی است و از تمامی امور جهان آگاهی دارد و تمام جهان تحت قدرت و اراده خداوند قرار دارد.

در کلاس ۹۰۱ دانش آموزان برای تدریس موضوع "نیاز جامعه به حکومت" مناظره گروهی دارند، یکی از گروه ها معتقد است: نیاز به حکومت چندان ضروری نیست و گروه دیگر نیاز به حکومت در جامعه را از نیاز به آموزش، مسکن و ضروری تر می داند. حال شما دانش آموزان خوبم، نظرات موافق یا مخالف خود را با هر گروه همراه با ارائه دلیل بیان نمایید:

۱- **گروه مخالف** (نیاز اساسی جامعه به حکومت) مثال: افراد خودشان می توانند نیازهای خود را تأمین کنند. افراد جامعه با سازماندهی تشکلهای مردمی نیازهای خود را تأمین می کنند و....

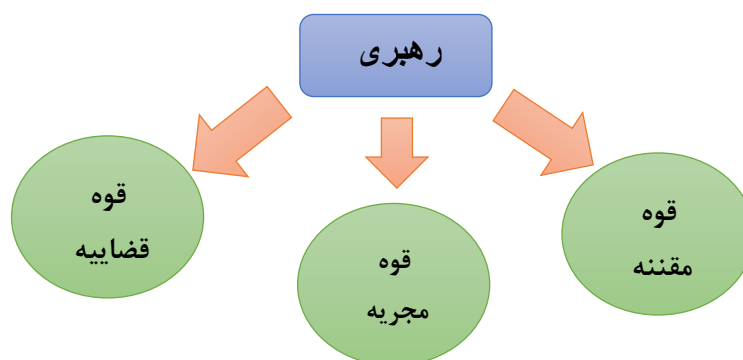
۲- **گروه موافق** (نیاز اساسی جامعه به حکومت) مثال: بدون حکومت قوانین اجرا نمی شود، جامعه دچار هرج و مرج می شود و...

فرض کنید شما در فضای مجازی با دانش آموزی که اهل کشور فرانسه است، گفتگو می کنید. این دانش آموز از شما می خواهد که حکومت ایران را برای او معرفی کنید. وقتی شما به نوع حکومت ما یعنی (جمهوری اسلامی) اشاره می کنید، این دانش آموز مشتاق می شود که شما با ارائه دلایل به جمهوری بودن حکومت ایران را اثبات نمایید. شما چه دلایلی را برای او مطرح می کنید؟ مردم حق انتخاب دارند و در انتخابات شرکت می کنند پس حکومت جمهوری است. تمامی قوانین بر اساس قوانین اسلام است، پس اسلامی است. مثل قوانین قضایی کشور - بر طبق نظر دانش آموز

یک متن کوتاه در دو بند بنویسید و در آن از کلمات (ارتباط - شهروندی - حقوق - حکومت - تکالیف) استفاده نمایید.

شهروندی ارتباطی است که افراد یک جامعه را یک حکومت مشخص پیوند می دهد و در نتیجه برای فرد و حکومت حقوق و تکالیفی ایجاد می شود و روابط متقابلی بین مردم و حکومت به وجود می آید.

با توجه به نمودار صفحه ۱۴۵ درس که به معرفی قوای سه گانه و برخی از افراد و سازمان های آن اشاره دارد؛ (در پایه هفتم و هشتم نیز مطالبی در این زمینه آموخته اید) بررسی کنید که:

۳۲

الف- قوای سه گانه در کشور ما در ارتباط با چه افرادی است؟ به دو مورد اشاره شود.

قوه مقننه: نمایندگان مجلس- اعضای شورای نگهبان

قوه مجریه: رئیس جمهور- معاونان و وزیران

قوه قضاییه: رئیس قوه قضاییه - قضات

ب- به نظر شما، ارتباط مردم کشور ما با این سه قوه چگونه است؟ (مشخص نمایید مردم از چه طریقی و چگونه ارتباط مستقیم یا غیر مستقیم با قوای سه گانه دارند؟) با توجه به آموخته های دانش آموز

قوه مقننه: از طریق نمایندگان خود در مجلس - حضور در جلسات علنی مجلس

قوه مجریه: انتخاب رئیس جمهور- دیدار مردمی با رئیس جمهور - مکاتبه با دفتر ریاست جمهوری

قوه قضاییه: دیدار مردمی- مکاتبه با دفتر قوه قضاییه- فقهای شورای نگهبان- نماینده قوه قضاییه در استان ها

۳۳ به نظر شما برای داشتن شهری زیبا و پاکیزه و امکانات مناسب، شهروندان چه تکلیف و تعهدی دارند؟

پرداخت مالیات و عوارض خود به دولت

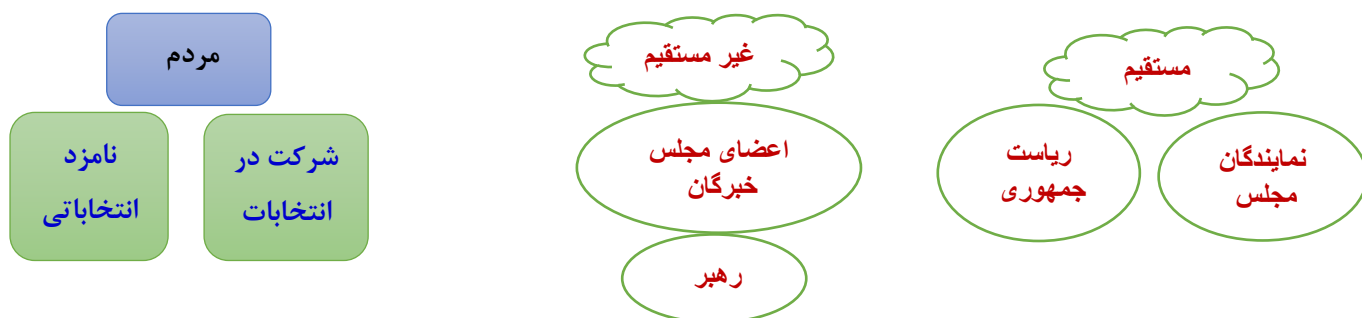
۳۴ یک پزشک متخصص به علت شرایط شغلی که دارد، همیشه خارج از نوبت اقدام به سوخت گیری در پمپ بنزین می نماید. این پزشک کدام تکلیف شهروندی را نادیده گرفته و نقض می کند؟ این عمل او چه عواقبی در جامعه خواهد داشت؟ (به دو مورد اشاره نمایید.)

رعایت قوانین و مقررات - اختلال در جامعه - هرج و مرج - ضایع کردن حقوق سایر شهروندان

۳۵ تولید و ساخت برنامه های تلویزیونی با محوریت خانواده در جهت تحقق کدام حقوق شهروندی که در قانون اساسی مورد تأکید قرار گرفته است، می باشد؟

حقوق فرهنگی: حمایت از تشکیل خانواده و پاسداری از روابط خانوادگی

شیوه انتخابات در جمهوری اسلامی ایران را به شیوه نقشه ذهنی نشان دهید.

۳۶

این که تمامی افراد جامعه می توانند در هنگام بروز مشکلات حقوقی، برای خود وکیل مدافع انتخاب کنند، در جهت تحقق کدام حق شهروندی است؟ حق برخورداری از عدالت قضایی

۳۷

در روابط مردم با حاکمیت، شهروندان و حکومت هر کدام حقوق و تکالیفی بر عهده دارند. آن ها را با هم مقایسه کنید. در روابط مردم با حکومت شهروندان از حقوقی برخوردارند. حکومت وظیفه دارد به آن حقوق احترام گذاشته و آن ها را رعایت کند و در واقع وظایف حکومت نسبت به مردم است. از طرف دیگر شهروندان هم در مقابل حکومت تکالیفی بر عهده دارند که موظف هستند آن ها را ادا نمایند.

۳۸

فرزند عزیزم بخوبی می دانید که با تشکیل حکومت در یک جامعه روابط متقابلی بین مردم و حکومت شکل می گیرد. در روابط مردم با حکومت شهروندان از حقوقی برخوردار می شوند. مشخص کنید هر یک از موارد زیر مربوط به کدام حقوق شهروندی است؟

مصادیق	حقوق شهروندی
۱- شرکت در انتخابات	۱- مشارکت سیاسی
۲- عدم تبعیض در اجرای قوانین	۲- عدالت قانونی
۳- بهره مندی از خدمات و امکانات درمانی	۳- رفاه و تأمین اجتماعی

۳۹

معنای عبارت زیر را در دو سطر بنویسید.

تمام مردم در کشور ما حق برخورداری از عدالت قانونی را دارند.

یعنی حکومت نباید در وضع قوانین، اجرای قوانین و نظارت بر اجرای آن ها بین شهروندان تبعیضی قائل نشود.

۴۰

برای هر کدام از مصادیق زیر یک تکلیف شهروندی بنویسید.

تکالیف شهروندی	مصادیق
امر به معروف و نهی از منکر	دعوت به خیر
حفظ و تقویت اقتدار کشور	پاسداری از عناصر قدرت
رفاه و تأمین اجتماعی	انجام کارهای عمرانی و خدمت رانی دولت
همکاری با دولت	دولت کارگزار ملت - ملت کارفرمای دولت

۴۱

در هر یک از موقعیت های داده شده، نوع حقوق و تکالیف شهروندی را مشخص نمایید.

۱- تقاضای بازرسی مجدد پرونده توسط یکی از طرفین دعوا که نسبت به حکم صادره از سوی قاضی پرونده معترض است **حق عدالت قضایی**
 ۲- فرض کنید یکی از مسئولین شهری به علت عبور از چراغ قرمز تخلف کرده و جریمه شده است و با معرفی خود به پلیس، از او می خواهد که این تخلف نادیده گرفته شده و ثبت نشود. پلیس در واکنش به این تقاضا بیان می کند که همه در برابر قانون مساوی هستند و تخلف قابل چشم پوشی نیست **حق عدالت قانونی**

۴۲

۳- برادر مریم ۸ ماه است که در خدمت مقدس سربازی است **تکلیف-حفظ و تقویت اقتدار کشور**

۴- رعایت پروتکل های بهداشتی در ایام کرونا توسط مردم **تکلیف- رعایت قانون و مقررات**

په دنیای عیبی! پدر فیال می کرد آدم وقتی در مهربه فودش تنها باشد، تنهاست.

نمی دانست که تنهایی را فقط در شلوغی می شود حس کرد.

سمفونی مردگان

نوشته: عباس معروفی

۱ اگر شما شهردار یک شهر بودید، چه برنامه‌هایی برای افزایش بهره‌وری انرژی در شهر خود اجرا می‌کردید؟
بهینه‌سازی ساخت و ساز - توسعه حمل و نقل پایدار (استفاده از دوچرخه، خودروهای برقی، سیستم حمل و نقل) - ارتقا آگاهی عمومی - استفاده از فناوری های نوین.

۲ شما به عنوان نماینده کلاس، مسئول برگزاری جشن روز معلم هستید. برای اینکه این جشن به بهترین شکل برگزار شود، چه برنامه‌ای را پیشنهاد می‌کنید؟ ۱-تشکیل کمیته های مختلف اجرای این مراسم مانند: پذیرایی، تزئینات، برنامه‌های هنری
۲-تقسیم عادلانه کار ۳-تهیه هدیه مناسب ۴- ثبت خاطرات

۳ علی هر روز صبح زود از خواب بیدار می‌شود، ورزش می‌کند، صبحانه سالم می‌خورد و سپس سر کار می‌رود. او در طول روز برنامه مشخصی برای انجام کارهای خود دارد و سعی می‌کند از هر دقیقه زمان خود به بهترین شکل استفاده کند. او همچنین به دنبال یادگیری مهارت‌های جدید است و همیشه سعی می‌کند راه‌های جدیدی برای بهبود کارایی خود پیدا کند.
الف: چه عواملی نشان می‌دهد که علی به فرهنگ بهره‌وری پایبند است؟ برنامه‌ریزی، یادگیری مداوم، استفاده بهینه از زمان
ب: به نظر شما، چه عواملی باعث شده است که علی به چنین رویکردی در زندگی خود دست پیدا کند؟ الگوهای موفق، آموزش، انگیزه درونی
ج: چه مزایایی برای علی دارد که به فرهنگ بهره‌وری پایبند است؟ موفقیت بیشتر، سلامتی بهتر، رضایت از زندگی
د: اگر شما می‌خواستید به فرهنگ بهره‌وری پایبند باشید، چه تغییراتی در سبک زندگی خود ایجاد می‌کردید؟ مدیریت زمان، اولویت‌بندی کارها، یادگیری مهارت‌های جدید

۴ خانواده‌ی احمدی تصمیم می‌گیرند در حیاط خانه‌شان یک باغچه‌ی کوچک اما پررونق ایجاد کنند. آن‌ها با نصب یک مخزن جمع‌آوری آب باران، آبیاری باغچه را تنها با استفاده از آب باران انجام می‌دهند. همچنین، از کودهای طبیعی و کمپوست خانگی برای تقویت خاک استفاده می‌کنند. برای کاهش مصرف آب، از گیاهان مقاوم به خشکی و سیستم آبیاری قطره‌ای بهره می‌برند.
الف) با توجه به اقدامات خانواده‌ی احمدی، کدام گزینه نشان‌دهنده‌ی بهترین تعریف از "بهره‌وری سبز" است؟
الف) استفاده از آب باران برای آبیاری گیاهان □
ب) استفاده از کودهای طبیعی □
ج) کاشت گیاهان مقاوم به خشکی □
د) همه موارد بالا ■
ب) به نظر شما، اقدام خانواده احمدی برای ایجاد باغچه‌ای به این روش، چه پیامی برای دیگران دارد؟ خانواده احمدی با این اقدام، می‌توانند الگویی برای سایر افراد باشند و آن‌ها را به سمت اتخاذ سبک زندگی پایدارتر تشویق کنند.

ستون الف مفاهیم مرتبط با استفاده از زمان و انضباط را نشان می‌دهد. ستون ب مثال‌هایی از رفتارها و عادات را ارائه می‌کند. هر مفهوم در ستون الف را به مثال مناسب آن در ستون ب متصل کنید.

مفهوم	مثال
۱- برنامه ریزی	الف. تعیین مهم‌ترین کار و انجام آن در ابتدا
۲- اولویت بندی	ب. تهیه لیستی از کارهای روزانه
۳- انضباط شخصی	ج. ادامه دادن به کار حتی زمانی که خسته هستید
۴- مدیریت زمان	د. انجام چند کار به طور همزمان

تصویری از یک دانش آموز که در حال کار کردن با چندین وسیله به طور همزمان است (مثلاً لپ تاپ، موبایل، تبلت و کتاب خواندن) را می بینید.

آیا انجام چند کار به طور همزمان می تواند بهره‌وری را افزایش دهد؟ نه لزوماً. انجام چند کار به طور همزمان در بسیاری از موارد می‌تواند بهره‌وری را کاهش دهد.
چرا؟ کاهش تمرکز، افزایش اشتباهات، کاهش کیفیت کار، افزایش استرس

کدام یک از موارد زیر از راه‌های افزایش بهره‌وری در تولید نیست؟

- الف) آموزش نیروی کار ☐ ب) استفاده از ماشین‌آلات پیشرفته ☐
ج) افزایش ساعات کار کارگران ☒ د) بهبود مدیریت و سازماندهی تولید ☐

فب! پس خودت را مهاکمه کن.

این کار مشکل تر هم هست.

مهاکمه کردن خود از مهاکمه کردن دیگران خیلی مشکل تر است.

اگر توانستی در مورد خودت قضاوت درستی بکنی

معلوم می شود یک فرزانه تمام عیاری...

شازده کوپولو

نوشته آنتوان دوست آگزوپری

استان	طراح سوال	فصل...
کردستان	خانم فاطمه مهربانی	فصل ۱
کرمان	خانم فرشته هابیلی	فصل ۲
کرمانشاه	آقای تیمور عزیزی	فصل ۳
خراسان شمالی	خانم سمیه آزادوار	فصل ۴
گلستان	خانم فاطمه عسگری	فصل ۵
گیلان	خانم معصومه انسی نژاد	فصل ۶
لرستان	خانم لیلا حسینی نژاد میر	فصل ۷
مازندران	خانم فاطمه احمدی	فصل ۸
مرکزی	خانم زهرا طالبی	فصل ۹
هرمزگان	آقای مرتضی روهنده	فصل ۱۰
همدان	خانم معصومه شهبازی	فصل ۱۱
یزد	خانم حمیده دهقان	فصل ۱۲

به پایان آمد این دفتر

حکایت، پنهان باقی...

دبیرخانه کشوری درس مطالعات اجتماعی متوسطه اول
irsecretariat1402@chmail.ir

مستقر در استان البرز

